

JRISS

Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences

วารสาร

ราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ISSN : 2586-8446

ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2561

Vol.2 No.4 October - December 2018

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ พัฒนางค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการ และผู้สนใจ ทั้งในและนอกสถาบัน
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวิจัย การพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ที่จะสามารถนำไปอ้างอิง ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

กำหนดการเผยแพร่ กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

ที่ปรึกษา

นายกสภามหาวิทยาลัยราชธานี

ดร.วิลาวัณย์ ต้นวัฒนพงษ์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชธานี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญ์ สมพงษ์ธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ มณีธร

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนันท์ โชติวณิช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณนทร์
อาจารย์ ดร.สุรางคณา มัณยานนท์
อาจารย์ ดร.วรรณกร ศรีรอด

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชธานี
มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

อาจารย์เมธาวิ ตันวัฒนะพงษ์
อาจารย์กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์
อาจารย์ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก
อาจารย์สิริมา บุรณกุล

ติดต่อกองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยราชธานี เลขที่ 261 ถนนเลียงเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทร 045-319-900 ต่อ 110 โทรสาร 045-319-911 E-mail: jriss@rtu.ac.th

พิมพ์ที่

บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุป จำกัด เลขที่ 56 ถนนแก้วเสนา ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี 34190 โทรศัพท์ 0-4532-4777-9 โทรสาร 0-4532-4788

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviews) อย่างน้อย 2 ท่าน ข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสาร เป็นวรรณกรรมของผู้เขียน กองบรรณาธิการหรือมหาวิทยาลัยราชธานี ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการวารสารใคร่ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย หรือ บทปริทัศน์หนังสือ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร้อยเรียงความรู้เพื่อส่งต่อไปยังผู้อ่านทุกท่านผ่านการตีพิมพ์ในวารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ ฉบับที่ 7 นี้

สำหรับบทความที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งท่านผู้อ่านจะได้รับความรู้ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับ การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งการศึกษาเทียบเคียงกับประเทศไทย นอกจากนี้แล้ว ในส่วนของบทความวิจัย ท่านผู้อ่านยังจะได้รับทราบผลของการวิจัยที่น่าสนใจหลายเรื่องด้วยกัน เป็นต้นว่า ผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้ง ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ยิ่งไปกว่านั้นแล้ว หากท่านผู้อ่านสนใจหัวข้อเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ในวารสารฉบับนี้ บรรณาธิการได้นำมารวบรวมไว้ด้วยเช่นกัน ก่อนจบเล่ม ท่านผู้อ่านยังจะได้เพลิดเพลินไปกับ บทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งในฉบับนี้ ขอนำเสนอการปริทัศน์ของเรื่อง ศาสตร์ของพระราชภาณุโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ซึ่งหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความรื่นเริง และจรรโลงใจ ไปในคราวเดียวกัน

ขอขอบพระคุณสำหรับการติดตามการเผยแพร่ของวารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง ทางคณะทำงานจะพยายามรักษามาตรฐานในการจัดทำวารสารเพื่อประโยชน์สูงสุดของท่านผู้อ่านตลอดไป หากท่านสนใจ สามารถส่งบทความ หรือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่สนใจ ส่งบทความวิชาการ หรือ บทความวิจัย เพื่อรับการพิจารณาคัดเลือกสำหรับการตีพิมพ์ในฉบับต่อ ๆ ไป ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

การศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น วิจิตรา สีสด, สุรัสวดี ควรหา และสุกัญญา แซ่มซ้อย	1
---	---

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงาน ของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศุภานัน เส้นคราม, สุภัทรพร ทวีจันทร์, ดาระณี สุรินทร์เสรี และญาณิศ ศิริบุญเรือง	17
การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นงค์ลักษณ์ ค้อนกระโทก, นพเรศวร์ ธรรมศรีณกุล, อรธิดา ประสาร และประกาศิต อนุภาพแสนยากร	29
ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว กมลทิพย์ ทาศิริ, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม และภารดี อนันต์นาวี	41
แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จ อย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ กมลมาศ เอี้ยวถาวร และภาดล อามาตย์	57

ปริทัศน์หนังสือ

ศาสตร์ของพระราชฯ: ผู้นำโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม	76
--	----

การศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น THE COMPARATIVE STUDY OF THAI AND JAPANESE HIGHER EDUCATION

วิจิตรา สีสด^{1*}, สุรัสวดี ควรรหา² และสุกัญญา แซ่มช้อย³
Wichittra Seesod¹, Suratsawadee Khuanha² and Sukanya Chaemchoy³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นตามบริบทต่าง ๆ ของระบบการศึกษา เป็นการศึกษาในลักษณะบรรยาย ประเภทการวิเคราะห์เอกสารและศึกษาดูงานเชิงวิชาการ ณ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ทั้งหมด 7 ด้าน ผลการศึกษา พบว่า 1) ระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ระยะเวลาในการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น นั้นเท่ากัน คือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี ระดับปริญญาโท 2 ปี และระดับปริญญาเอก 3 ปี แต่ประเทศญี่ปุ่น ผู้ที่มีความสามารถมีประสบการณ์เพียงพอในการทำวิทยานิพนธ์ จะสามารถส่ง ประเมินผ่านแค่วิทยานิพนธ์ได้โดยไม่ต้องเข้าระบบ การเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัย เน้นการเรียนเชิงปฏิบัติการ และมีมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่สามารถรองรับอาชีพ ความ ต้องการของตลาดแรงงาน ได้มากกว่าประเทศไทย 2) นโยบายและปรัชญาการศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย ทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น มีปรัชญาทางการศึกษาและนโยบายทางการ ศึกษาที่คล้ายกัน คือ การมุ่งเน้นพัฒนาคนด้วยความรู้ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมในการพัฒนา ความเจริญของประเทศ 3) การสนับสนุนจากภาครัฐ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นทั้งเอกชน และรัฐบาลจะได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงภาคเอกชน สำหรับประเทศไทยหลายมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ และภาคเอกชนมีอิสระในการบริหาร จัดการ บางมหาวิทยาลัยเน้นจำนวนผู้เรียนมากกว่าคุณภาพ 4) ด้านการส่งเสริมการทำวิจัย ในประเทศญี่ปุ่นมีหน่วยงานระดับชาติในการจัดการเกี่ยวกับวิจัยทางการศึกษาโดยตรง ซึ่งใน ประเทศไทยยังไม่มี จึงทำให้ญี่ปุ่นมีปริมาณงานวิจัยที่สูงกว่าไทย แต่ในขณะเดียวกันทั้ง ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นก็ขาดการประเมินงานวิจัยที่เหมาะสม รวมทั้งการเผยแพร่ ผลงานวิจัยและนำผลงานวิจัยไปใช้ ยังทำไม่ได้มากเท่าที่ควร 5) การปฏิบัติงานของอาจารย์ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นค่าตอบแทนของอาจารย์มหาวิทยาลัยค่อนข้างสูงกว่าในประเทศ

¹ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Faculty of Education, Chulalongkorn University)

*Corresponding Author, e-mail: Wichittra.meiji@gmail.com

ไทย และประเทศญี่ปุ่นมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เอื้อให้นักศึกษาได้มีความใกล้ชิดกับอาจารย์มากกว่า 6) การสอบและการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเข้าศึกษาได้ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน 7) การสอนภาษาที่ 3 ในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีจุดด้อยทางด้านภาษาเหมือนกัน แต่ในด้านการสอน ประเทศญี่ปุ่นจะเน้นให้นักศึกษาสามารถสื่อสารได้ และเข้าใจถึงวัฒนธรรม ส่วนในประเทศไทยจะเน้นการสอนในเรื่องหลักการใช้ภาษา ในด้านแนวทางการนำระบบการศึกษาญี่ปุ่นมาปรับใช้ในระบบการศึกษาของไทย คือการพัฒนาการศึกษาอยู่ตลอดเวลา และเน้นการสอนแบบปฏิบัติให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดความรู้ที่ได้มากกว่าการท่องจำ ทั้งนี้ก็ควรคำนึงถึงบริบทของต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันด้วย

คำสำคัญ: การศึกษาเปรียบเทียบ, ระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย, การศึกษาในประเทศไทย, การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

Abstract

The article aims to study the comparative of Thai and Japanese higher education. This article is descriptive research from documentary analysis and visiting university in Japan. The researchers study and analyzes the educational components of university in Thailand and Japan in 7 areas: Results of the study revealed that 1) Higher education system: the duration of study in the university in Thailand and Japan is the same for four years for a degree, two years for a master's degree, and three years for a doctoral degree. All Japanese's candidates who sufficient experience in thesis can be submitted through a thesis without study in the university. Teaching system is focusing on practical learning. And the specialized universities can support the profession and the need of the job market more than Thailand. 2) Higher education policy and philosophy: both Thailand and Japan have a similar educational philosophy and education policy that focuses on developing people with knowledge who can design innovation and creativity for development the country. 3) Government support: both private and government Universities in Japan, is supported from the Ministry of Education and the private sector. For Thai universities has own management and some of them focus on the number of students rather than the quality. 4) Research promotion: In Japan, there is the national organization to manage educational researches. But in Thailand have none. There are Japanese researchers more than Thai researchers. At the same time, both

Thailand and Japan lacked appropriate research assessments. Including dissemination of research results and research that cannot do as much as they should. 5) Performance of university lecturers: in Japan, the remuneration of professors in the university is higher than in Thailand. And Japan has an advisor system that encourages and be closer with students. 6) University Admissions exam: both Thailand and Japan have different entrance examination systems. Students can choose to study in a college or university. 7) Teaching the third language in university: both Thailand and Japan have similar language barriers. For 3rd language teaching in university, Japan will focus on students that can communicate and understand both language and culture of their country. In Thailand, many courses are focusing on grammatical. Finally, the approach of application Japanese education system to the Thai education system is development of education at all the times and focusing on practical teaching. All students learn for practical more than memorization. At any rate we should consider the difference area too.

Keywords: Comparative Education, Higher Education System, Thai Education system, Japanese Education system

บทนำ

คำว่า "การศึกษา" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า "การเล่าเรียน การฝึกอบรม" เป็นคำที่ใช้ในความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Education" ซึ่ง Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมศัพท์การศึกษา ไว้ว่าการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญของงานของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาประเทศและผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพออกมาสู่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมาก ในทุกประเทศจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับต้นๆ เพราะการศึกษามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาความรู้ในตัวมนุษย์ ความรู้ทางเทคโนโลยี และความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ เป็นปัจจัยชี้้นำในการเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันแต่ละประเทศที่จะก้าวสู่สังคมฐานความรู้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานในการแก้ไขปัญหา สร้างสรรค์ความก้าวหน้า และพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้จำเป็นต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิด และทักษะทางด้านฝีมือจำนวนมาก (ปานเพชร ชินินทร และคณะ, 2552)

ระบบการศึกษาในประเทศไทย เริ่มต้นจากการปฏิรูปการศึกษาของไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งนับเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาไทยจนทุกวันนี้ จากนั้นก็มีการปฏิรูปการศึกษามากหลายต่อหลายครั้ง แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ครู และบุคคลทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา ด้านการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาที่จัดได้ไม่ทั่วถึง ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันซึ่งยังไม่สามารถสนองความต้องการของประเทศได้ จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาในอดีตถึงปัจจุบัน พบว่า ประเทศไทยยังมีปัญหาการศึกษาหลายประการที่พบอยู่ในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักวิชาการกลุ่มงานบริการวิชาการ 3, 2557)

ระบบการศึกษาของประเทศไทย ถึงแม้ว่าการศึกษาอย่างเป็นระบบของประเทศไทยเริ่มขึ้นพร้อม ๆ กับประเทศไทยในรัชสมัยจักรพรรดิเมจิ หรือสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิ โตะ ซึ่งทรงขึ้นครองราชย์ ตั้งแต่ พ.ศ.2411 – 2455 วุฒิชัย มูลศิลป์ (2551) ได้วิเคราะห์ความแตกต่างโดยให้เหตุผลที่การศึกษาของประเทศไทยเจริญก้าวหน้าได้เร็วกว่าประเทศไทย ซึ่งสรุปได้ว่า ความสามารถในการรับการถ่ายทอดความรู้จากต่างชาติของคนญี่ปุ่น โดยคนญี่ปุ่นพยายามเรียนรู้ความรู้ และเทคนิควิธีจากผู้เชี่ยวชาญและครูอาจารย์ชาวตะวันตกที่ญี่ปุ่นว่าจ้างเข้ามา จนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองในเวลาไม่นานนัก และต่อมายังปรับปรุงความรู้และเทคนิควิธีเหล่านั้นให้เป็นแบบญี่ปุ่นเอง การยอมรับความคิดที่หลากหลายและแตกต่างเป็นความแตกต่างกันอีกประการหนึ่งระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ในขณะที่ไทยพยายามทำให้ผู้คนมีความคิดและปฏิบัติแบบเดียวกัน แต่ญี่ปุ่นยอมรับความคิดที่หลากหลาย เช่น การยินยอมให้มีการตั้งมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปรัชญาในการเรียนการสอนแตกต่างกัน ผลผลิตที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่ยังมีลักษณะร่วมกันทางจริยธรรมที่ถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับ นอกจากนี้ คาทสึ ยูกิซาเซงาวะ (2547) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างของคนไทยกับคนญี่ปุ่น ดังนี้ 1) ชาวญี่ปุ่นมักจะปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด 2) ชาวญี่ปุ่นมีจิตสำนึกในเรื่องระบบรุ่นพี่ – รุ่นน้องอย่างแรงกล้า 3) ชาวญี่ปุ่นมักจะเรียกร้องให้มีความรับผิดชอบทางด้านศีลธรรมและ 4) คนไทยใจเย็น คนญี่ปุ่นใจร้อน

นอกจากนี้ประเทศไทยในปัจจุบัน ยังเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางการศึกษาในระดับสูง โดยระบบการศึกษาของประเทศไทยได้รับต้นแบบมาจากระบบการศึกษาของหลาย ๆ ประเทศ อาทิเช่น ประเทศอังกฤษ, ฝรั่งเศส และอเมริกา ดังจะเห็นได้จากการรายงานผลการจัดระดับการศึกษาของโลก (The world Top 20 Education Poll 2015) ความสำเร็จทางการศึกษาของญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล ในการสอบวัดความรู้ด้านคณิตศาสตร์นานาชาติ เด็กญี่ปุ่นถูกจัดให้อยู่ในอันดับต้นๆ มาโดยตลอด ระบบนี้เป็นผลมาจากการสมัครเข้าเรียนสูง ตลอดจนอัตราการรับระบบการสอบเข้า (การสอบเอนทรานซ์)

โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อการศึกษาทั้งระบบเป็นอย่างมาก รัฐบาลไม่ได้เป็นผู้สนับสนุนทางการศึกษาแต่เพียงผู้เดียว โรงเรียนเอกชนก็มีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา รวมถึงโรงเรียนที่อยู่นอกระบบเช่นวิทยาลัยของเอกชน ก็มีบทบาทสำคัญในการศึกษาและเป็นส่วนมากในการศึกษา (ขวลิต ชูกำแพง, 2553)

เด็ก ๆ ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเข้าโรงเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล แม้ว่าจะไม่ใช่ส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาก็ตาม ระบบการศึกษาเป็นภาคบังคับ เลือกโรงเรียนได้อิสระและให้การศึกษาที่พอเหมาะแก่เด็ก ๆ ทุกคนตั้งแต่เกรด 1 (เทียบเท่า ป.1) จนถึง เกรด 9 (เทียบเท่า ม.3) ส่วนเกรด 10 ถึงเกรด 12 (ม.4 - 6) นั้นไม่บังคับ แต่ 94% ของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมต้น เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมปลาย ประมาณ 1 ใน 3 ของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปลายเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย 4 ปี junior colleges 2 ปี หรือเรียนต่อที่สถาบันอื่น ๆ

จากความเป็นมาดังกล่าวและการเลือกศึกษาดูงานเชิงวิชาการ เห็นได้ว่าการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเริ่มต้นในเวลาใกล้เคียงกัน แต่มีผลลัพธ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน และญี่ปุ่นยังสามารถยกระดับการศึกษาให้อยู่ในระดับแนวหน้าของโลกได้ โดยเฉพาะความสำเร็จของระบบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญหนึ่งสำหรับการประสบความสำเร็จในงานและในสังคมของคนญี่ปุ่น ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นตามบริบทต่าง ๆ ของระบบการศึกษา ทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 2) นโยบายและปรัชญาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 3) การสนับสนุนจากภาครัฐ 4) การส่งเสริมการทำวิจัย 5) การปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย 6) การสอบและการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และ 7) การสอนภาษาที่ 3 ในระดับมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการนำระบบการศึกษาญี่ปุ่นมาปรับใช้ในระบบการศึกษาของไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเชิงปฏิบัติในบริบทที่เหมาะสมกับนักเรียนไทย

การเปรียบเทียบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น (The comparative of Thai and Japanese higher education) ใน 7 ด้าน ดังนี้

1) ระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ประเทศญี่ปุ่น จัดระบบการศึกษาในระบบไว้เป็น 6-3-3-4 คือระดับประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย 4 ปี ซึ่งในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดหลักสูตรและระยะเวลาในระดับปริญญาตรี 4 ปี, ระดับปริญญาโท 2 ปี และระดับปริญญาเอก 3 ปี การเรียนในระดับมหาวิทยาลัยจะมีคณะอักษรศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งก็จะมีแยกย่อยลงไปอีกในแต่ละสาขา ซึ่งจะมีสาขาย่อยลงไปอีก ซึ่งจะเริ่มภาคการศึกษาในเดือนเมษายนของแต่ละปี โดยจะแบ่งภาค

การศึกษาเป็นภาคการศึกษาที่ 1 (เดือนเมษายน-เดือนกันยายน) และภาคการศึกษาที่ 2 (เดือนกันยายน-เดือนมีนาคม) โดยระยะเวลาการรับสมัครโดยทั่วไปจะสิ้นสุดในเดือนกันยายนหรือเดือนตุลาคมสำหรับการสมัครเรียนในเดือนเมษายนของปีถัดไป

ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่น สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของญี่ปุ่นในปัจจุบัน มีประมาณ 800 แห่ง แบ่งเป็น

1) ระดับอนุปริญญา (หลักสูตร 2 ปี) เมื่อจบแล้วสอบเข้าเรียนปริญญาตรีโดยเทียบหน่วยกิต

2) หลักสูตรปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ นิติศาสตร์ บัญชี เป็นคณะที่ได้รับความนิยม

3) หลักสูตรปริญญาโท (หลักสูตร 2 ปี)

4) หลักสูตรปริญญาเอก (หลักสูตร 3 ปี) หลักสูตรปกติจะใช้เวลา 3 ปี ภายในเวลาที่กำหนด ต้องส่งวิทยานิพนธ์และสอบผ่าน แต่ถ้าไม่ได้เรียนตามหลักสูตรปกติ สามารถส่งแค่วิทยานิพนธ์และถ้าสอบผ่าน ก็จะได้คุณวุฒิจบปริญญาเอกเหมือนกัน (โดยไม่กำหนดปี) ซึ่งในกรณีนี้ เนื่องจากว่านักศึกษาที่ได้ผ่านประสบการณ์การทำงานและมีผลงานวิจัยมามากพอสมควร คุณภาพและระดับของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ค่อนข้างจะสูงมาก ระบบการส่งวิทยานิพนธ์เพื่อขอรับคุณวุฒิจบปริญญาเอก โดยที่ไม่ต้องเข้าเรียนตามหลักสูตรปกติ ก็เป็นลักษณะเด่นหนึ่งของระบบการศึกษาชั้นสูงของประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างการบริหารการศึกษาของญี่ปุ่น มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทั่วประเทศ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) รัฐบาลระดับชาติ (National Government) โดยส่วนกลางหรือกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการดูแลสถาบันการศึกษาที่อยู่ภายใต้บังคับระดับชาติ ได้แก่ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ และวิทยาลัยเทคโนโลยี

2) รัฐบาลระดับจังหวัด (Prefectural Government) มีทั้งหมด 47 จังหวัด แต่ละจังหวัดมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด บุคลากรในจังหวัดทั้งหมด รวมถึงครูถือว่าเป็นข้าราชการสังกัดส่วนท้องถิ่น อำนาจการแต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายหรือโอนเป็นของจังหวัด ในด้านการศึกษา จังหวัดเป็นองค์กรที่รับผิดชอบหลักสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนการศึกษาพิเศษและวิทยาลัยต่าง ๆ มหาวิทยาลัยของจังหวัดและโรงเรียนเอกชนอยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด

3) รัฐบาลท้องถิ่นระดับต่ำกว่าจังหวัด (Municipal Government) ได้แก่ องค์กรระดับนคร (City) องค์กรระดับเมือง (town) องค์กรระดับหมู่บ้าน (village) องค์กรบริหารทั้ง 3 ระดับเป็นอิสระซึ่งกันและกัน มีการเลือกตั้งหัวหน้าหน่วยการปกครองท้องถิ่นทุกระดับ แต่ละองค์กรมีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการดูแล โรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ มหาวิทยาลัยท้องถิ่น (ปานเพชร ชินินทร และคณะ, 2552)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น จะเน้นไปที่การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) ใช้รูปแบบ Internship และการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work integrated learning) ใช้รูปแบบ Cooperative Education ปัจจัยและเงื่อนไขของความสำเร็จของการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย คือ การเรียนสลับกับการทำงาน กำหนดระยะเวลาการทำงานไว้ชัดเจนภายใต้หลักสูตรการทฤษฎีและการเพิ่มขีดความสามารถในการจ้างงานของบัณฑิต การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้หรือการติดตามพฤติกรรมโดยสถานประกอบการ (ปานเพชร ชินินทร และคณะ, 2552)

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น ว่าจะมีจำนวนรายวิชาที่เน้นการสัมมนาหรือเชิงปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉลี่ยแล้วมีรายวิชาด้านนี้ประมาณ 33% และมีทุกเทอม โดยนักศึกษาญี่ปุ่นจะได้ฝึกการคิดและวิเคราะห์มากกว่า ซึ่งทำให้เมื่อเรียนจบแล้ว บัณฑิตญี่ปุ่นรู้จักการต่อยอดและสามารถทำงานได้ทันที ซึ่งญี่ปุ่นมีจุดแข็งด้านการเรียนการสอนที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ปี 1-4 ทำให้นักศึกษารู้ว่าต้องเตรียมตัวอย่างไร และเขาจะไม่เน้นการสอนแบบ What เพราะเป็นเพียงแค่เรื่องความจำ แต่จะเน้น Why และ How to มากกว่า (เรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย, 2556)

ในส่วนของประเทศไทย มีการกำหนดหลักสูตรและระยะเวลาเหมือนกับประเทศญี่ปุ่น คือในระดับปริญญาตรี 4 ปี, ระดับปริญญาโท 2 ปี และระดับปริญญาเอก 3 ปี จะมีคณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยของไทย มีจำนวนรายวิชาที่เน้นการสัมมนาหรือเชิงปฏิบัติการโดยเฉลี่ยแล้วมีประมาณ 10% และมีในบางเทอม โดยนักศึกษาไทยจะเน้นความจำ ซึ่งทำให้เมื่อเรียนจบแล้ว บัณฑิตไทยอาจต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว ดังนั้น ระดับมหาวิทยาลัยของไทยควรจะเพิ่มรายวิชาที่เน้นการคิดวิเคราะห์ หรือฝึกปฏิบัติมากขึ้น ไปอยู่ที่ 30%

การมุ่งเน้นความเป็นเฉพาะทาง โดยมหาวิทยาลัยไทยจะพยายามทำตัวให้มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือทำให้มีวิชาที่หลากหลาย ไทยน่าจะสร้างมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเฉพาะทางมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยวิชาชีพ หรือมหาวิทยาลัยแห่งองค์การภาคธุรกิจ

2) นโยบายและปรัชญาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ประเทศญี่ปุ่นมีปรัชญาการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความมั่งคั่งและพัฒนา ระบบการศึกษา เพื่อปลูกฝังเยาวชนให้มีความรับผิดชอบในอนาคตของประเทศ เน้นคุณค่าของการระลึกถึงเพื่อนมนุษย์และการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในสังคมนานาชาติ นโยบายการศึกษา และในประเทศญี่ปุ่น มีนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

1) จะสอนศีลธรรมให้แก่เยาวชนญี่ปุ่น โดยให้ความเคารพในวัฒนธรรมประเพณี มุ่งที่จะสอนศีลธรรมให้แก่เยาวชนญี่ปุ่น เพื่อให้มีความระลึกถึงคุณภาพของการศึกษาและเพิ่มพูนชีวิตครอบครัวของประชาชนทุกคน

2) ก่อตั้งสังคมที่มุ่งสู่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการสนับสนุนงานวิจัย วิทยาศาสตร์เบื้องต้นและขั้นสูง และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มุ่งที่จะทำให้ญี่ปุ่นเป็น ผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและศูนย์ข่าวสารข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ที่จะเปิดกว้าง สำหรับทุก ๆ ชาติระบบการบริหารการศึกษา

ในประเทศไทย นโยบายการพัฒนาการศึกษาของไทย เป็นการนำเอาปรัชญาทางการศึกษาจากต่างประเทศมาใช้ โดยเฉพาะเรื่องการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติ ด้วยบุคลากรที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรัชญาของการศึกษาตลอดชีวิต ในทุก ๆ ระดับ ทั้งทางด้าน วิชาการและในส่วนของวิชาชีพต่าง ๆ (ไพฑูริย์ และคณะ, 2550) ซึ่งนโยบายและเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษาไทยนั้น คือ

- 1) ให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน
- 2) ส่งเสริมให้ครูใช้ศักยภาพในการสอนอย่างเต็มที่
- 3) ส่งเสริมให้การเรียนเน้นการท่องจำให้น้อยลง เน้นฝึกคิดวิเคราะห์
- 4) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในชาติ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิด ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ

3) การสนับสนุนงบประมาณทางการศึกษาจากภาครัฐ

ประเทศญี่ปุ่น มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงเดียวที่รับผิดชอบเรื่องการจัด การศึกษาของชาติ รัฐบาลจึงได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไปที่กระทรวงศึกษาฯ เพียง กระทรวงเดียว เพื่อให้กระทรวงฯ จัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง และงบประมาณเพื่อการศึกษาส่วนใหญ่ก็ใช้ไปเพื่อสนับสนุนการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเป็น ภาระหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดการศึกษาฟรีให้เป็นเวลาเก้าปี จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่ง งบประมาณเพื่อการศึกษาภาคบังคับเป็นของส่วนกลางกับท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วน จังหวัดในสัดส่วนครึ่งต่อครึ่ง และระดับมัธยมศึกษาเป็นงบประมาณขององค์การบริหารส่วน จังหวัดทั้งหมด

เรื่องศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2556) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล ญี่ปุ่นจะใช้งบประมาณทั้งมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน และภาคเอกชนจะสนับสนุนเงินวิจัย ให้กับมหาวิทยาลัย ทำให้มหาวิทยาลัยญี่ปุ่นสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดีได้ ง่าย เพราะมีการเรียนรู้จากโจทย์จริงและห้องปฏิบัติการจริง รวมถึงมีงบประมาณที่จะสามารถ ซื้ออุปกรณ์ได้มากกว่าสำหรับประเทศไทย การถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาตาม พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับท้องถิ่นร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาลทั้งหมด

ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยแห่งรัฐหลายแห่ง ออกจากระบบและมีระบบการ ดำเนินการบริหารจัดการภายในเอง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชนของไทย ที่จะไม่ได้รับการ

สนับสนุนจากภาครัฐ และภาคเอกชนอาจสนับสนุนงบวิจัยให้มหาวิทยาลัยอยู่บ้าง เรื่องศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2556) ยกตัวอย่างประเทศที่พัฒนาแล้วว่าจะมีงบวิจัยสูงมาก ตัวอย่างเช่น บริษัทซัมซุงของประเทศเกาหลี ที่จะสนับสนุนเงินไปยังมหาวิทยาลัย แล้วให้อาจารย์ที่มีความสามารถเด่นๆ คิดนวัตกรรมเพื่อเอาไปต่อยอด ส่วนของไทยงบวิจัยมีไม่ถึง 1% ของจีดีพี (ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ) อาจเป็นเพราะบริษัทไทยกำลังอยู่ในช่วงคาบเกี่ยวจากการเป็นผู้รับจ้างผลิตไปสู่การเป็นผู้ผลิต การให้งบวิจัยกับมหาวิทยาลัยจึงไม่มากเท่าประเทศที่เป็นผู้ผลิต แต่บริษัทที่อยากมีนวัตกรรมของตัวเองจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างมาก เพราะจะส่งผลต่อการเป็นผู้นำทางธุรกิจในอนาคต

4) การส่งเสริมการทำวิจัย

ประเทศญี่ปุ่น มีหน่วยงานระดับชาติที่มีเอกภาพในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาโดยตรง ทำให้ประเทศญี่ปุ่นสามารถพัฒนางานวิจัยทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ งานวิจัยของญี่ปุ่นได้นำบรวมนงานที่เป็นการรวบรวมข้อมูลทางสถิติเอาไว้ด้วยทั้งมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนมากกว่าไทยมาก จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ญี่ปุ่นมีปริมาณงานวิจัยที่สูงกว่าไทย งานวิจัยของญี่ปุ่นมาจากภาคเอกชนมากและเน้นด้านการวัดและประเมินผลน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด โดยรองลงมาเป็นการทำวิจัยเชิงวิเคราะห์ และประวัติศาสตร์ และทำวิจัยเชิงทดลองน้อยที่สุด ซึ่งญี่ปุ่นจะทำวิจัยเชิงประวัติศาสตร์/พื้นฐานการศึกษา การศึกษานอกระบบ โรงเรียน การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ ญี่ปุ่นเน้นทำวิจัยในระดับอุดมศึกษามากที่สุด ส่วนนักวิจัยญี่ปุ่น มีปัญหาในเรื่องการเก็บข้อมูล และการขาดผู้ช่วยวิจัย แต่มีระดับปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบข้อมูลสารสนเทศและแหล่งค้นคว้าน้อย โดยญี่ปุ่นมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิจัย ศูนย์ประสานงานนักวิจัยนานาชาติ และศูนย์วิจัยระดับท้องถิ่นขึ้นด้วย

ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานระดับชาติที่เข้ามาจัดการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาโดยตรง งานวิจัยของไทยมาจากภาคเอกชนน้อยมาก ซึ่งเน้นวิจัยด้านการวัดและประเมินผลเป็นจำนวนมาก ไทยทำวิจัยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามากที่สุด ซึ่งวิจัยเชิงทดลองเป็นอันดับรองจากวิจัยเชิงสำรวจ นักวิจัยไทยประสบปัญหาการมีเวลาทำวิจัยน้อย และขาดแรงจูงใจจากผู้บริหาร โดยไทยจะมุ่งจัดทำระบบเครือข่ายข้อมูลการวิจัยระดับประเทศ จัดระบบการประกันคุณภาพงานวิจัย และส่งเสริมการวิจัยด้วยรูปแบบและวิธีใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

นักวิจัยไทยและญี่ปุ่น ทำวิจัยโดยพิจารณาจากนโยบายและแผนการศึกษาชาติ ความต้องการของหน่วยงานความถนัดและความสนใจของผู้วิจัยและความต้องการของแหล่งทุน โดยทั้งประเทศไทยและญี่ปุ่นยังขาดระบบการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เหมาะสม รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนำผลงานวิจัยไปใช้ ยังทำไม่ได้มากเท่าที่ควร ถ้ากล่าวถึง

ประเด็นแนวโน้มการวิจัยในอนาคตของไทยและญี่ปุ่น มีความคล้ายคลึงกันในด้านปริมาณงานวิจัยที่จะมีเพิ่มขึ้น โดยไทยจะมีอัตราการเพิ่มที่สูงกว่าของญี่ปุ่น และสัดส่วนระหว่างปริมาณงานวิจัยของไทยกับญี่ปุ่นจะลดลงจากปัจจุบัน ในอนาคตทั้งไทยและญี่ปุ่นจะเพิ่มงบประมาณการวิจัย ส่งเสริมการวิจัยขนาดใหญ่ การวิจัยสหวิทยาการและจะระดมทุนจากภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนการวิจัยมากขึ้น การส่งเสริมการวิจัยจะมีหลายรูปแบบขึ้น ปัญหาการทำวิจัยจะลดลง จะมีการสร้างเครือข่ายข้อมูลงานวิจัยทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ และเผยแพร่งานวิจัยผ่านระบบ internet และเครือข่ายข้อมูลอื่นๆ เพิ่มขึ้น (สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2541)

5) การปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ในสังคมญี่ปุ่น ครูอาจารย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีสถานะทางสังคมสูง เป็นผลมาจากการที่กฎหมายญี่ปุ่นและประชาชนคาดหวังในหน้าที่ของครู สังคมคาดหวังว่าครูจะช่วยปลูกฝังทัศนคติของสังคมลงในตัวเด็ก เพราะการสอนนั้นรวมถึงการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก

เรื่องศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2556) กล่าวถึงระบบอาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยญี่ปุ่น ไว้ว่าในระดับมหาวิทยาลัยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ระดับ คือ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการในปี 1 จากนั้นปี 2 เป็นต้นไปจะมีอาจารย์รายวิชาสัมมนา และโดยเฉลี่ยนักศึกษาสายสังคมศาสตร์จะพบอาจารย์ที่ปรึกษา 1 ครั้ง/สัปดาห์ และพบ 5 ครั้ง/สัปดาห์ สำหรับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ กล่าวได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของญี่ปุ่นจะให้คำปรึกษาได้ใกล้ชิดมากกว่า

ระบบการปฏิบัติงานของอาจารย์สายสังคมศาสตร์ของญี่ปุ่นไม่ต่างจากไทยมากนัก คือ ส่วนใหญ่แล้วอาจารย์จะเจอนักศึกษาในรายวิชาสัมมนา กลับกันกับสายวิทยาศาสตร์ที่อาจารย์และนักศึกษาจะมีห้องพักติดกัน ทำให้นักศึกษาญี่ปุ่นผูกพันกับอาจารย์ค่อนข้างสูง ในส่วนของค่าตอบแทนในการทำงาน โดยเงินเดือนเริ่มต้นของอาจารย์คุณวุฒิปริญญาเอกที่จบใหม่ของมหาวิทยาลัยเอกชนญี่ปุ่นอยู่ที่ 1-1.5 แสนบาท ระเบียบในการปฏิบัติงานของอาจารย์ญี่ปุ่นไม่สามารถทำงาน Part Time ได้ และไม่จำเป็นต้องทำงานเพิ่มเติมเนื่องจากมีรายได้เพียงพอ

วลัยพร แสงนภาพร และคณะ (2550) กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาว่ามีความแตกต่างจากบุคลากรอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง จึงมีกระบวนการคัดเลือกและฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ มีระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครูมีรายได้จากเงินเดือน โบนัส และค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนทั่ว ๆ ไป ครูมีรายได้ดี และมีการปรับเงินเดือนของครูอยู่เป็นระยะ ๆ เงินเดือนเริ่มต้นของครูเป็นที่น่าพึงพอใจเมื่อเทียบกับอาชีพทางวิชาการอื่น ๆ และในบางครั้งก็สูงกว่า นอกจากเงินเดือนแล้ว ครูยังมีสิทธิ์รับเงินพิเศษต่าง ๆ และโบนัส (จ่ายเป็น 3 งวด) ซึ่งมีจำนวนประมาณห้าเท่าของเงินเดือน ครูจะได้รับการดูแลสุขภาพ และสวัสดิการหลังเกษียณ

ด้วยการเงินที่มั่นคง สถานะทางสังคมที่สูง จำนวนของผู้ที่อยากเป็นครูจึงล้นเกินจำนวนตำแหน่งที่รับได้ โดยมีผู้สมัครทำถึงหกคนต่อทุก ๆ ตำแหน่ง คณะกรรมการประจำจังหวัดเป็นผู้เลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดจากผู้สมัครจำนวนมหาศาล (มนตรี แยมกลีกร, 2548)

สำหรับประเทศไทย อาจารย์มหาวิทยาลัย มีค่าตอบแทนเริ่มต้นในระดับมหาวิทยาลัยเอกชนไทยอยู่ที่ 3-4 หมื่นบาท ยิ่งกว่านั้นอาจารย์บางคนยังสามารถทำงาน part time ได้ หลายมหาวิทยาลัยในไทยมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการตลอด 4 ปี โดยเฉลี่ยพบกันเทอมละครั้ง และมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตอนปี 4 ที่จะเจอโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละครั้งเท่านั้น อีกทั้งโซนห้องพักของอาจารย์จะแยกจากนักศึกษาอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ความใกล้ชิดของนักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาจึงน้อยมาก

6) การสอบและการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

ในประเทศญี่ปุ่น การศึกษานั้นว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เด็กญี่ปุ่นทุกคนต้องเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 6 ขวบ และถูกกำหนดให้ต้องผ่านการศึกษาภาคบังคับเป็นเวลา 9 ปี คือจบมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างไรก็ตาม เด็กญี่ปุ่นมากกว่า 97% ศึกษาต่อจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยที่สามในสี่เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมปลายสายสามัญ ในขณะที่หนึ่งในสี่ที่เหลือเข้าเรียนในสายอาชีพ เช่นวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 25.3% ของผู้เรียนจบชั้นมัธยมปลายจะไปศึกษาต่อในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ในขณะที่อีกหลายคนเลือกที่จะไปศึกษาในวิทยาลัยระดับอนุปริญญา วิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา (หลักสูตรวิชาชีพชั้นสูง) การเข้าศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาใช้วิธีการเดียวกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือใช้ระบบการแบ่งเขตด้วยวิธีการสุ่มเลือกด้วยคอมพิวเตอร์ โดยต้องสอบวัดคุณภาพของรัฐก่อน โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยครู (ปานเพชร ชินินทร และคณะ, 2552)

ในประเทศไทย การอุดมศึกษามีขอบข่ายที่แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 เป็นระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2-3 ปี หลังจากมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับที่ 2 คือ ระดับปริญญาตรี ซึ่งใช้เวลาศึกษาประมาณ 4-6 ปี โดยปกติหลักสูตรปริญญาตรีจะใช้เวลาศึกษาประมาณ 4 ปี แต่มีบางสาขาวิชา ที่จัดหลักสูตรประมาณ 5 ปี เช่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ และหลักสูตร 6 ปี เช่น แพทยศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเรียกว่า "บัณฑิต"

ระดับที่ 3 คือ ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ที่เรียกว่า ระดับบัณฑิตศึกษา ผู้ที่จะศึกษาต่อในระดับนี้ จะต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่ามาแล้ว ระดับบัณฑิตศึกษายังแบ่งออกเป็น ปริญญามหาบัณฑิต หรือปริญญาโท และปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือปริญญาเอก

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง (Thai university Central Admission System) หรือ TCAS โดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีการรับสมัครสอบทั้งสิ้น 5 รอบ คือ รอบที่ 1 : การรับด้วยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) โดยไม่มีการสอบข้อเขียน รอบที่ 2 : การรับแบบโควตาที่มีการสอบปฏิบัติและข้อเขียน รอบที่ 3 : การรับตรงร่วมกัน รอบที่ 4 : การรับแบบแอดมิชชันเดิม และ รอบที่ 5 : การรับตรงแบบอิสระ (รอบ เกือบตก) โดยเป็นการจัดสอบหลังเด็กจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมในการเข้ามหาวิทยาลัย ลดปัญหาการกั้นสิทธิ์คนอื่น ลดปัญหาการวิ่งรอกสอบและลดความตึงเครียดของนักเรียน รวมทั้งลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง (สมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2560)

7) การสอนภาษาที่ 3 ในระบบมหาวิทยาลัย

ประเทศญี่ปุ่น มีระบบการเรียนการสอนที่มีการปรับปรุงไปตามยุคสมัย อย่างการศึกษาระดับมัธยมหรือแม้แต่ในรั้วมหาวิทยาลัย จะมีหลักสูตรที่เน้นภาษาอังกฤษมากขึ้น ที่จังหวัดอาคิตะก็มีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนแบบหลักสูตรอินเตอร์ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร มีนักเรียนแลกเปลี่ยนเข้ามาเรียน มีห้องสมุดขนาดใหญ่ให้นักศึกษาหาความรู้ บวกกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา นับตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา รัฐบาลญี่ปุ่นมีนโยบายที่จะรับนักศึกษาต่างชาติเพิ่มมากขึ้น โดยตั้งเป้าไว้ในศตวรรษที่ 21 จะรับนักศึกษาต่างชาติจากทั่วโลกให้ได้ถึง 100,000 คน และด้วยนโยบายนี้เองทำให้ทางรัฐบาลญี่ปุ่นต้องเร่งมือในการพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผนการเพื่อแก้ปัญหา ลดอุปสรรค และให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาต่างชาติด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาต่างชาติได้มีโอกาสเก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์ ในการศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่นให้มากที่สุด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศบ้านเกิดเมืองนอน หลังจากสำเร็จการศึกษา เช่น

1) การกระจายข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อประเทศญี่ปุ่นให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลในประเทศต่าง ๆ การจัดนิทรรศการการศึกษาต่อประเทศญี่ปุ่น รวมไปถึงการบริการข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2) การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ได้แก่ การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาทุนส่วนตัวที่มีผลการเรียนดี (ที่เรียนอยู่ในประเทศญี่ปุ่นอยู่แล้ว), การลดค่าเล่าเรียนสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

3) การให้ความช่วยเหลือในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่, ที่พักอาศัย ได้แก่ การสร้างที่พักเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติเพิ่มมากขึ้น, ติดต่อบริษัทเอกชนให้ให้นักศึกษาเช่าในราคาถูก, องค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ ก็มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

4) การเพิ่มหลักสูตรนานาชาติ ด้วยการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ในปัจจุบัน ระดับปริญญาโทและเอกที่สอนเป็นภาษาอังกฤษมี 43 หลักสูตรด้วยกัน

5) สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น มีการเปิดหลักสูตรที่หลากหลายและเปิดกว้างมากขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักศึกษา

6) การปรับระบบการสอบเข้าแบบใหม่เพื่อเอื้ออำนวยสำหรับนักศึกษาต่างชาติมากขึ้น

7) การสนับสนุนโครงการศึกษาต่อเนื่อง สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่สำเร็จการศึกษาจากญี่ปุ่นแล้ว เช่นโครงการวิจัยระยะสั้นสำหรับนักเรียนเก่าญี่ปุ่น, การแนะแนวและสนับสนุนให้นักศึกษาดำเนินการศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงขึ้น

สำหรับประเทศไทย เรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2556) ได้สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทยชี้ว่า นักศึกษาไทยส่วนใหญ่อ่อนด้อยด้านภาษา ซึ่งญี่ปุ่นก็มีจุดอ่อนด้านนี้เหมือนกัน แต่ผู้บริหารสถานศึกษาของญี่ปุ่นมองว่า ต้องการให้นักศึกษาพูดได้ก็พอ ที่เขาเน้นคือภาษาวัฒนธรรม คือ นักศึกษาควรรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ซึ่งจะเป็นหัวข้อในการคุยต่อยอดได้ เรียกได้ว่าถ้าเข้าใจวัฒนธรรมแล้วก็สามารถคุยเรื่องธุรกิจต่อได้เลย

แนวทางการนำระบบการศึกษาญี่ปุ่นมาปรับใช้ในระบบการศึกษาของไทย (The Approach of application Japanese education system to the Thai education system)

แม้ระบบการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นจะถูกยกให้อยู่ในระดับต้นๆ แล้วก็ตามแต่เห็นได้ชัดว่าชาติที่พัฒนาแล้วยังไม่หยุดหรือย้ายอยู่กับที่ โดยเฉพาะเรื่องพื้นฐานสำคัญอย่างการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของชาติ ที่ถือเป็นกำลังหลัก มองเห็นจุดด้อยของตัวเองและพยายามปรับปรุงเพื่อให้คงไว้ซึ่งมาตรฐาน ในระบบการเรียนการสอนทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นควรมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งควรจะสอดคล้องกับยุคสมัยในปัจจุบันด้วย โดยที่ในระดับมหาวิทยาลัยควรจะส่งเสริมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นและนำสมควรมานำปฏิบัติจริงสามารถนำมาต่อยอดและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด มากกว่าการเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาที่ยากๆ ต้องท่องจำเยอะ แต่ไม่สามารถนำไปใช้หรือปฏิบัติได้เลย โดยเฉพาะด้านการทำวิจัย ควรเน้นงานวิจัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มากกว่าวิจัยเชิงเนื้อหา ควรคำนึงถึงเรื่องที่ว่า ตอนนี้สังคมไทยขาดอะไรและต้องการอะไร

ปานเพชร ชินินทร และคณะ (2552) ได้เสนอแนวคิดและปรัชญาแบบสหกิจศึกษา โดยมหาวิทยาลัยต้องเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่บนหลักการของการเรียนรู้จากรากฐานการทำงาน (Work base learning) กระตุ้นการเรียนรู้ที่ยึดตนเองเป็นหลัก (self-directed learning) ที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากรูปแบบ problem base

learning เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ควบคู่กับประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการเพื่อให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในการทำงาน ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาและเกิดการเรียนรู้ อาจได้นวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่จากการแก้ไขปัญหา นั้น ในระดับมหาวิทยาลัยควรมีการฝึกความพร้อมของการไปประกอบวิชาชีพ ผู้เรียนเป็นทั้งผู้เรียนและสร้างความรู้ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างสรรค์ประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์คือองค์ประกอบพื้นฐานของแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้ วลัยพร แสงนภาพร และคณะ (2550) ได้เสนอมุมมองด้านหลักความเป็นกลางทางการเมือง ทั้งในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติของญี่ปุ่น และกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการศึกษาที่กำหนดเพื่อเป็นหลักประกันว่า การศึกษาจะต้องปลอดจากการแทรกแซงหรืออิทธิพลทางการเมือง คณะกรรมการการศึกษาจะต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกันเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ซึ่งประเทศไทยก็ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เน้นความเสมอภาคและเป็นกลางทางการเมืองเช่นประเทศญี่ปุ่น

บทสรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร รวมถึงการศึกษาดูงานเชิงวิชาการ ณ ประเทศญี่ปุ่น ถึงระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น พบว่า ระยะเวลาในการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นนั้นเท่ากัน คือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี ระดับปริญญาโท 2 ปี และระดับปริญญาเอก 3 ปี แต่ประเทศญี่ปุ่น ผู้ที่มีความสามารถมีประสบการณ์เพียงพอในการทำวิทยานิพนธ์ จะสามารถส่งประเมินผ่านวิทยานิพนธ์ได้โดยไม่ต้องเข้าระบบ การเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัยเน้นการเรียนเชิงปฏิบัติการ และมีมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่สามารถรองรับอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานได้มากกว่าประเทศไทย ทั้งนี้ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีปรัชญาทางการศึกษาและนโยบายทางการศึกษาที่คล้ายกัน คือ การมุ่งเน้นพัฒนาคนด้วยความรู้ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมในการพัฒนาความเจริญของประเทศ มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นทั้งเอกชนและรัฐบาลจะได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการรวมถึงภาคเอกชน สำหรับประเทศไทยหลายมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ และภาคเอกชนมีอิสระในการบริหารจัดการ บางมหาวิทยาลัยเน้นจำนวนผู้เรียนมากกว่าคุณภาพ ในประเทศญี่ปุ่นมีหน่วยงานระดับชาติในการจัดการเกี่ยวกับวิจัยทางการศึกษาโดยตรง ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มี จึงทำให้ญี่ปุ่นมีปริมาณงานวิจัยที่สูงกว่าไทย แต่ในขณะเดียวกันทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นก็ขาดการประเมินงานวิจัยที่เหมาะสม รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนำผลงานวิจัยไปใช้ ยังทำไม่ได้มากเท่าที่ควร การปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นค่าตอบแทนของอาจารย์มหาวิทยาลัยค่อนข้างสูงกว่าในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่นมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เื้ออ

ให้นักศึกษาได้มีความใกล้ชิดกับอาจารย์มากกว่า รวมถึงการสอนภาษาที่ 3 ในระบบมหาวิทยาลัย ทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีจุดด้อยทางด้านภาษาเหมือนกัน แต่ในด้านการสอน ประเทศญี่ปุ่นจะเน้นให้นักศึกษาสามารถสื่อสารได้ และเข้าใจถึงวัฒนธรรม ส่วนในประเทศไทยจะเน้นการสอนในเรื่องหลักการใช้ภาษา

แนวทางการนำระบบการศึกษาญี่ปุ่นมาปรับใช้ในระบบการศึกษาของไทย คือการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา เน้นการสอนแบบปฏิบัติ ให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดความรู้ที่ได้มากกว่าการท่องจำ ทั้งนี้ก็ควรคำนึงถึงบริบทของต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันด้วย

รายการอ้างอิง

- เจษฎา แก้ววรา, ชาตรี มณีโกศล, และยุพิน อินทะยะ. (2559). การศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 7(2), 168-18.
- ปานเพชร ชินินทร และคณะ. (2552). *การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในสถาบันอุดมศึกษา (Work-Integrated Learning)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- มนตรี แยมกลีกร. (2548). ระบบการผลิตและพัฒนาครูของประเทศญี่ปุ่น (Teacher Training System in Japan). *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 16(2), 41-60.
- เรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย. (2556). *โครงการระบบการศึกษาของไทยกับญี่ปุ่น*. กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- วลัยพร แสงนภาพร และคณะ. (2550). *การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบสภาพและแนวโน้มการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยและญี่ปุ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2560). *การชี้แจงระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. สืบค้นจาก <http://tcas.cupt.net/src/tcas61-detail.pdf>
- สมชัย ฤชุพันธุ์ และคณะ. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบระบบงบประมาณเพื่อการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศ ญี่ปุ่น*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ (พ.ศ.2555-2558)*. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญผลกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Likert, R. (1967).
- Thanavit Singkapa. (2016). *Comparative Higher Education System between Thailand and Japan*. Paper presented at the The 8th Thailand- Japan International Academic Conference 2016, Bangkok, Thailand.

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Relations between the Potential Development and Operational Achievement of Officials of Financial and Assets Department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand

ศุภานัน เสนคราม¹, สุภัทธร ทวีจันทร์²,
ดาระณี สุรินทร์เสรี³ และ ญาณิศา ศรีบุญเรือง⁴
Supanan Senkram¹, Supatsorn Taweethan²,
Daranee Surintarasaree³ and Yanisa Sriboonruang⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ผลสัมฤทธิ์การทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 242 คน ใช้วิธีการแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแบบชั้นภูมิและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ ด้าน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชี สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Graduate Student of Accounting Program, Department of Accounting, Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Assistant Professor Dr., Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

^{3,4} ดร., คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Dr., Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

ความรู้ทางวิชาการและการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ด้านความสามารถทางการสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการมองภาพองค์รวม อยู่ในระดับมาก

3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์การทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.202 - 0.664

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน, ผลสัมฤทธิ์การทำงาน, บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to study potential development, operational achievement and relations between the potential development and operational achievement of officials of financial and assets department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand.

The sample group comprised of 242 officials of Financial and Assets Department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand by using proportional stratified random sampling and lottery simple random sampling. The research instrument used for data collection was a questionnaire. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple correlation analysis.

The research findings were as follows:

1. The Officials of financial and assets department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand had the potential development in general; there were academic and accountancy, financial and accountancy information and technology, communication competence and team working at the highest level.

2. The Officials of financial and assets department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand had operational achievement in general; there were creative thinking, information seeking, analytical thinking, and conceptual thinking at high level.

3. The results of studying relations between the potential development and operational achievement of officials of financial and assets department under Primary Educational Service Area Offices in the North-Eastern part of Thailand, there were found that potential development had a positive relation with operational achievement statistically significance difference at 0.01 level, correlation coefficient between 0.202-0.664 and they can be sort by relations in order of their importance, from most to least, there were communication competence and information seeking ($r=0.664$).

Keywords: Potential Development, Operational Achievement, Officials of Financial and Assets Department

บทนำ

จากผลการประเมินการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง ในภาพรวมของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ และจากการติดตามผลการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พบว่า บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์แต่ละแห่งมีประสิทธิภาพการทำงานและการพัฒนาที่แตกต่างกัน รวมทั้งการได้รับข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ด้านข้อมูลทางการเงินที่บันทึกบัญชีด้วยมือกับข้อมูลในระบบ GFMS มีความต่างที่หาสาเหตุไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น.1) ดังนั้น ในการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของแต่ละหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ เพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันสอดคล้องกับนโยบายของทางราชการ

การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการหรือแนวทางขับเคลื่อนให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับองค์กรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี รวมทั้งเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วย ด้านความรู้ทางวิชาการและการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ด้านความสามารถทางการสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม (จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล, 2555, น.6 และ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ

พลเรือน, 2552, น.2) หากบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร ซึ่งจะสามารถช่วยขับเคลื่อนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน

ผลสัมฤทธิ์การทำงาน เป็นผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน ด้านการเงินและบัญชีที่มีความถูกต้องตามระเบียบการปฏิบัติงานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปบูรณาการในการปฏิบัติงานในด้านอื่นได้ดียิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์การทำงาน ประกอบด้วย ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการมองภาพองค์รวม (ณัฐพร เปรมศักดิ์, 2557, น.10) หากผู้ปฏิบัติงานมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานรับรู้เป้าหมายเดียวกัน และประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีการปฏิบัติได้ครบถ้วนทุกขั้นตอนและถูกต้อง จะส่งผลให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

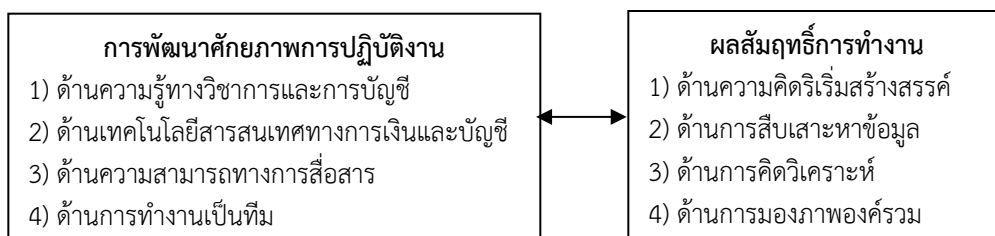
ประชากร คือ บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกเป็นจังหวัด จำนวน 20 จังหวัด ได้ประชากรจำนวนทั้งหมด 652 คน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2556, น.1-7)

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน (Potential Development) โดยประยุกต์แนวคิดของจารุณี อภิวัฒน์ไพศาล (2555, น.6) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552, น.2) ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ทางวิชาการและการบัญชี (Academic and Accountancy) 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี (Financial and Accountancy Information and Technology) 3) ด้านความสามารถทางการสื่อสาร (Communication Competence) และ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Working)

2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์การทำงาน (Operational Achievement) โดยประยุกต์แนวคิดสมรรถนะในการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ณัฐพร เปรมศักดิ์, 2557, น.10) ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 2) ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking) 3) ด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และ 4) ด้านการมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 652 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (จำเริญ อุณแก้ว, 2553, น.8-9) ใช้วิธีการแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลากบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ จำนวน 652 คน ให้เหลือเพียง 242 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การทำงาน ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ด้านความเที่ยงตรง ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 6 ข้อ และค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 34 ข้อ และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 242 ชุด ทางไปรษณีย์ตามชื่อที่อยู่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาการทางบัญชี และด้านความสามารถทางการสื่อสาร

2. บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีผลสัมฤทธิ์การทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการมองภาพองค์กรรวม และด้านการคิดวิเคราะห์

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์การทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.202 - 0.664 และสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ($r=0.664$) ด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($r=0.477$) และด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านการคิดวิเคราะห์ ($r=0.476$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านความรู้ทางวิชาการและการบัญชีกับด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ($r=0.202$)

อภิปรายผล

1. บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการและการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ด้านความสามารถทางการสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการปฏิบัติงานของกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ จะเป็นศูนย์รวมในการประสานงานการดำเนินการด้านการเงินและสินทรัพย์ของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งมีจำนวนมาก บุคลากรที่ปฏิบัติงานต้องใช้ความละเอียดและรอบคอบ โดยจะต้องใช้ความรู้ทางวิชาการและการบัญชี ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ความสามารถทางการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จึงจะทำให้สามารถให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา อธิบายและชี้แจงระเบียบวิธีการปฏิบัติ แก่กลุ่มโรงเรียนในสังกัดให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า โปร่งใส สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณะได้ สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา (2557, น.34-40) พบว่า แนวทางในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน คือ การคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือ การมีที่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาช่วยตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ ความรู้ในด้านการวางแผน การวิเคราะห์งาน ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเอื้อต่อการทำงาน และทักษะในการประสานงานและการสื่อสาร ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่น และการทำงานเป็นทีม ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารสู่ความเป็นเลิศ เทคนิคการติดต่อประสานงานและการสื่อสาร มนุษย์สัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การวางแผนวิเคราะห์แก้ไข และการคิดอย่างมีระบบ มีความจำเป็นที่ควรพัฒนา เช่นเดียวกับบุญจรินทร์ ศรีทอง (2552, น.15) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมีความสำคัญและจำเป็นที่หน่วยงานต้องดำเนินการพัฒนาให้บุคลากรในหน่วยงาน มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานอยู่ตลอดเวลา สามารถเรียนรู้และปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรหรือหน่วยงาน เช่นเดียวกับจุฑามาส แสงอาวุธ และพรนิภา จินดา (2551, น.10) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นหนึ่งในกระบวนการบริหารงานบุคคลที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินงานขององค์กรจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้กับองค์กร เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์กรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคลากรจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายใน เช่น นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ การขยายงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม

และการเมือง หากไม่มีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ย่อมส่งผลกระทบการดำเนินงานขององค์กรได้

2. บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์การทำงาน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการมองภาพองค์รวม อยู่ในระดับมาก เพราะว่า รัฐบาลได้นำแนวคิดการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานมาใช้ ในหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กร สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และทุกคนในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้ การทำงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และช่วยยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น โดยการสร้างตัวชี้วัดผลการ ดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมมาวัดผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับการศึกษาของ Woodcock (1983, น.181-200) พบว่า การที่บุคลากรภายใน องค์กรจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้นั้น องค์กร ต้องสนับสนุนให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองโดยการสนับสนุนให้ศึกษาเพิ่มเติม การเข้ารับ การฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงระบบการทำงาน และการศึกษาหาความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงาน โดยองค์กรต้องถือเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทำงานเป็น ทีมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการนำเสนอแนวคิด ผลการวิเคราะห์ และการปรับปรุง กระบวนการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Varney (1977, p.154-155) พบว่า การที่ องค์กรจะสามารถบริหารงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด และเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ นั้น เกิดจากการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการ และผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยบุคลากรจะต้องมีการ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงความรู้ ความสามารถ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้ง บุคลากรภายในองค์กรจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าใจ เป้าหมายขององค์กรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้บุคลากรภายในองค์กรสามารถ ปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรทั้งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้บริหารขององค์กร ประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับ ผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการทางบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินและบัญชี ด้าน ความสามารถทางการสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผลสัมฤทธิ์การทำงาน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการ คิดวิเคราะห์ และด้านการมองภาพองค์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ

สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านความสามารถทางการสื่อสารกับด้านการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์จะต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกหน่วยงาน ด้วยการติดต่อสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษร และด้วยวาจาจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย การรับและนำส่ง การควบคุมสินทรัพย์ และการจัดทำบัญชี นอกจากนี้ บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ยังต้องมีการติดต่อประสานงานไปยังสำนักงานคลังจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับแนวปฏิบัติและเกณฑ์การประเมินทางการบัญชี เพื่อให้ตัวเลขที่ปรากฏในรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริง ทำให้ข้อมูลเชื่อถือได้ และได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับการศึกษาของประภาพร วีระสอน (2559, น.80-88) พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานทางบัญชี โดยมีการวางแผนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การทบทวนนโยบายเดิมที่มีอยู่ว่ามีความเหมาะสมหรือสอดคล้องหรือไม่ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานขององค์กร

นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2559, น.3-5) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารจะช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กรได้ดี ช่วยในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง 2) การทำงานเป็นทีม เช่น พฤติกรรมการทำงานของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการสื่อสารและสัมพันธ์ภาพที่ดีในกลุ่ม การขจัดข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม สมาชิกในทีมต้องมีการยอมรับนับถือกัน หัวหน้าทีมควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีระบบการให้ทุนและการให้โทษ 3) การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ คือ การใช้ดุลยพินิจอย่างเที่ยงธรรมโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไม่สามารถปฏิบัติงานได้โดยอิสระ โปร่งใส และซื่อสัตย์สุจริต 4) การนำเสนอ การรายงานและการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเขียนและการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 5) ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง ดังนั้น หากบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ไม่มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันและผล

การปฏิบัติงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อมูลไม่ถูกต้อง ประชาชนผู้รับบริการไม่พอใจ บริการที่ล่าช้า ไม่สะดวก

แต่พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ทางวิชาการและการบัญชีมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การทำงาน ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ในระดับต่ำ แม้ว่าบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์จะมีความรู้ทางวิชาการและการบัญชี แต่หากไม่ได้มีการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้ปฏิบัติงานจริง เช่น การสังเกตพฤติกรรมการทำงานในองค์กร การสัมภาษณ์ การสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไข การรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลในองค์กร เพื่อนำไปพัฒนาระบบการทำงานอย่างจริงจัง ก็จะไม่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์การทำงาน ดังนั้น การที่จะให้บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์มีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานที่สูง ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งผู้บริหารหน่วยงานจะต้องมีนโยบายในการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถทางการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การทำงาน ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ได้มีทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การรายงาน การจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบแบบแผน รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ วัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างในสังคม การพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานและแนวทางการแก้ไขปัญหา การสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น การใช้วิจารณ์อย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการที่บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ โดยการสืบหาข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างถี่ถ้วน ด้วยความรู้ความสามารถอย่างเป็นระบบ เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร

1.2 ด้านการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเข้าร่วมการฝึกอบรม การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านการเงิน ด้านบัญชี ด้านพัสดุ และด้านการบริหารสินทรัพย์ และทำให้บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนฐานของความ

รับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ปฏิบัติงานด้วยความเป็นอิสระ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

1.3 จากภาระงาน ความรับผิดชอบ และจำนวนปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ผู้บริหารควรมีการกำหนดกรอบอัตราเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับภาระงานที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ เช่น ตำแหน่ง วิศวกร นายช่าง และควรมีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบตามหลักความยุติธรรม

1.4 การปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ เป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบสูง ปริมาณงานมาก และระยะเวลาค่อนข้างจำกัดซึ่งเป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนดของกรมบัญชีกลาง ดังนั้น ผู้บริหารควรเคารพในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น และเพิ่มช่องทางในการแจ้งปัญหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.5 บุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ที่จบการศึกษาทางด้านบัญชี มีจำนวนร้อยละ 25.21 นอกนั้นไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชี ดังนั้น ผู้บริหารควรให้นโยบายว่าผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจบการศึกษาทางด้านบัญชี เพราะว่าการปฏิบัติงานของกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ผู้ปฏิบัติงานและหัวหน้ากลุ่มงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านการเงินและบัญชี เพื่อวิเคราะห์รายการและบันทึกข้อมูลในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ หากมีการวิเคราะห์รายการทางบัญชีผิดพลาด ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เช่น เลือกประเภทบัญชีไม่ถูกต้อง จะส่งผลให้ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่ายผิดประเภท ทำให้รายงานทางบัญชีไม่สะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริงของหน่วยงาน การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกรมบัญชีกลาง จะส่งผลให้ไม่สามารถเบิกเงินงบประมาณได้ หรือเบิกเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ อาจถูกฟ้องร้องได้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงปัจจัยแทรก หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ของการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความผูกพันกับองค์กร ด้านความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณที่ดีต่อองค์กร เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจกล่าวได้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทธร ทวีจันทร์ ดร.ดาระณี สุรินทร์เสรี และ ดร.ญาณิศา ศรีบุญเรือง ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยการเอาใจ

ใส่ ตรวจสอบแก้ไข วิทยานิพนธ์เพื่อให้มีความสมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2555). *วัตถุประสงค์หลักของระบบ GFMIS*. สืบค้นจาก <http://www.cgd.go.th> เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561
- กรมบัญชีกลาง. (2558). *คู่มือการบัญชีภาครัฐสำหรับส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานด้านการบัญชีภาครัฐ.
- กรมบัญชีกลาง. (2561). *เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ประจำปี พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กองบัญชีภาครัฐ.
- จำเริญ อุ่นแก้ว. (2553). *สถิติเพื่อการวิจัย*. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- พสุ เดชะรินทร์. (2553). พนักงานที่กระตือรือร้น นำความสำเร็จสู่องค์กรได้อย่างไร. สืบค้นจาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q4/article2005dec20p6.htm> 19 ตุลาคม 2553. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2548.
- พัชริน วิเศษประสิทธิ์. (2552). *ผลกระทบของความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารธุรกิจ SMEs ในเขตภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพจน์ หมูโยธา. (2542). *การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นนักขายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไสว นามโยธา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความกระตือรือร้นในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินภาค 9*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต (กจ.ม.), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 The Development of Science Learning Activities on Plant Life by Using CIPPA Teaching Model for Second Grade Students

นงค์ลักษณ์ ค้อนกระโทก¹, นพเรศวร์ ธรรมศรีณกุล²,
อรธิดา ประสาร³ และประกาศิต อนุภาพแสนยากร⁴
Nongluck Kornkatok¹, Nuppharet Thammasaranyakun²,
Ontida Prasarn³ and Prakasit Arnuparpsanyakorn⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนและแบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และการทดสอบค่าที (t – test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นทั้ง 9

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Graduate Student of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University)

² ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Dr., Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Assistant Professor, Dr., Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University)

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Assistant Professor Dr., President of Sisaket Rajabhat University)

กิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมมีประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 87.28/86.98 มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ทุกชุด 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 3) ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานจากกิจกรรมที่หลากหลาย มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ทันสมัย รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, ชีวิตพืช, กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the efficiency of science learning activities of “Plant Life” by using CIPPA teaching model for second grade students with the criterion 85/85, 2) to compare the learning achievement before and after learning with science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA teaching model for second grade students, and 3) to study the satisfaction of science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA teaching model for second grade students. The instrument used in this single-grouped experimental research were science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA teaching model, learning management plan, and per-test and post-test. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, performance calculations (E_1/E_2), and t-test.

The research findings were as follows:

1. The overall efficiency of nine science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA teaching model for second grade students was at 87.28/86.98. The efficiencies of each topic were: Topic 1: Seeds and Seed Components 87.04/85.28; Topic 2: Seed Germination Factor 86.57/87.22; Topic 3: Plant Living Factor 88.52/86.67; Topic 4: Plant Response to Light 87.50/87.50;

Topic 5: Plant Response to Temperature and Environment 88.61/85.83; Topic 6: Plant Response to Touch 85.09/87.78; Topic 7: Plant Classification 85.90/86.67; Topic 8: Plant Benefit 90.65/88.06; and Topic 9: Plant Care 86.30/87.78 All topics had efficiency 85/85 as criterion.

2. The comparison of learning achievement before and after learning with science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA teaching model for second grade students revealed that after learning was higher than before at statically significant 0.01 level.

3. The overall satisfaction of science learning activities on “Plant Life” by using CIPPA Teaching model for second grade students was at the highest. When considering each aspect, it was found that the highest level was enjoying various activities followed by applying activities to modern daily life, gaining experience towards the objectives of the curriculum, and being able to understand story more easily, respectively.

Keywords: Development of Science Learning Activities, Plant Life, CIPPA Teaching Model, Second Grade Students

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ เข้าด้วยกัน วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิสัยทัศน์ ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้า มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้โลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ กระบวนการสังเกต สำรวจตรวจสอบ และการทดลองเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและนำผลมาจัดระบบ การเรียนการสอน วิทยาศาสตร์จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเองมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.38-46) ซิปปาโมเดลเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมได้เป็นอย่างดี

ดี โดยรูปแบบการสอนแบบซิปปาโมเดลมีขั้นตอนอยู่ 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล 4) ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นการแสดงผล 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เหล่านี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะและกระบวนการคิด สภาแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ยังยึดการสอนเนื้อหามากกว่ากระบวนการคิดและขาดเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจไม่มีความกระตือรือร้น การจัดกิจกรรมของครูไม่หลากหลาย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ขาดทักษะการคิด การทำงานร่วมกัน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มค่อนข้างน้อยขาดการร่วมมือกันในการทำงานกลุ่ม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล ช่วยให้มีความพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมที่ระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นและสามารถนำไปใช้ในวิชาวิทยาศาสตร์ได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน ดังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดลมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้แก้ปัญหการจัดการเรียนรู้ดังที่กล่าวข้างต้นและพัฒนากิจกรรมจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช ก่อนและหลังทำการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

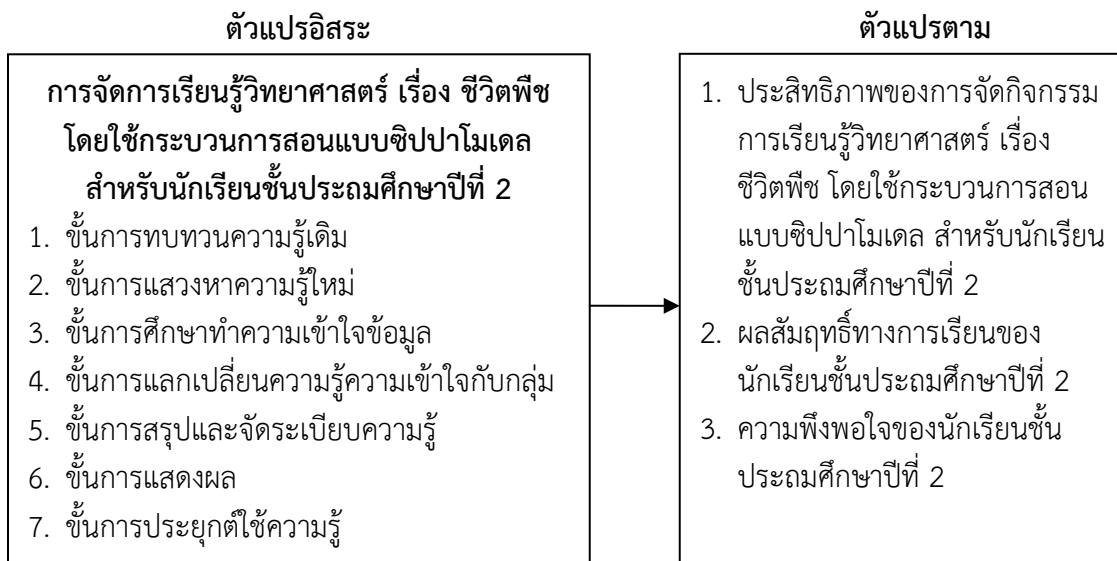
กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 7 (บ้านหนองตะมะพันทาโนนกong ธนาครกรุงเทพ 2) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน (สำนักการศึกษาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2560, น.3)

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย 1) ขั้นการทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล 4) ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นการสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นการแสดงผล และ 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้

2. ตัวแปรตาม คือ 1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 7 (บ้านหนองตะมะ พันทาโนนกอง ธนาคร กรุงเทพฯ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 แผน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.93 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.95 จำนวนข้อสอบ 60 ข้อ เพื่อคัดเลือก 40 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) เกณฑ์ความยากของข้อสอบ กำหนดไว้ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) เกณฑ์อำนาจจำแนกของข้อสอบ กำหนดไว้ 0.20 – 1.00 ได้ค่าความยากง่าย (p) = 0.66 และได้ค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.35 และค่า KR-20 เท่ากับ 0.775 และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านกระบวนการหาคุณภาพแล้วไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย ตามคู่มือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนทำการใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตรวจให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูล แล้วดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลังจากเสร็จสิ้นการสอนแล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์หลังเรียน
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นทั้ง 9 กิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมมีประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 87.28/86.98 โดยเรื่องที่ 1 เมล็ดและส่วนประกอบของเมล็ด เท่ากับ 87.04/85.28 เรื่องที่ 2 ปัจจัยในการงอกของเมล็ด เท่ากับ 86.57/87.22 เรื่องที่ 3 ปัจจัยในการดำรงชีวิตของพืช เท่ากับ 88.52/86.67 เรื่องที่ 4 การตอบสนองต่อแสงของพืช เท่ากับ 87.50/87.50 เรื่องที่ 5 การตอบสนองต่ออุณหภูมิและสภาพแวดล้อมของพืช เท่ากับ 88.61/85.83 เรื่องที่ 6 การตอบสนองต่อการสัมผัสของพืช เท่ากับ 85.09/87.78 เรื่องที่ 7 การจำแนกประเภทของพืช เท่ากับ 85.28/86.67 เรื่องที่ 8

ประโยชน์ของพีช เท่ากับ 90.65/88.06 และเรื่องที่ 9 การดูแลรักษาพีช เท่ากับ 86.30/87.78 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ทุกชุด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

3. ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้อย่าง สนุกสนานจากกิจกรรมที่หลากหลาย มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาใน กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ทันสมัย รูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้ กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขึ้นอย่างมีระบบ เมื่อนำไปใช้และนำมาหาค่าประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 87.28/86.98 โดย เรื่องที่ 1 เมล็ดและส่วนประกอบของเมล็ด เท่ากับ 87.04/85.28 เรื่องที่ 2 ปัจจัยในการงอก ของเมล็ด เท่ากับ 86.57/87.22 เรื่องที่ 3 ปัจจัยในการดำรงชีวิตของพืช เท่ากับ 88.52/86.67 เรื่องที่ 4 การตอบสนองต่อแสงของพืช เท่ากับ 87.50/87.50 เรื่องที่ 5 การตอบสนองต่อ อุณหภูมิและสภาพแวดล้อมของพืช เท่ากับ 88.61/85.83 เรื่องที่ 6 การตอบสนองต่อการ สัมผัสของพืช เท่ากับ 85.09/87.78 เรื่องที่ 7 การจำแนกประเภทของพืช เท่ากับ 85.28/86.67 เรื่องที่ 8 ประโยชน์ของพืช เท่ากับ 90.65/88.06 และเรื่องที่ 9 การดูแลรักษา พืช เท่ากับ 86.30/87.78 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ทุกชุด ซึ่งเป็น เพราะนักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงาน การรับผิดชอบและช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนทำให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และมีคุณภาพ นักเรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาแล้วใช้กระบวนการคิดในการประมวลข้อมูลที่ รับเข้ามาใหม่กับข้อมูลเดิมทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน ช่วยเหลือกันและรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม มีความสนุกสนานกับการเรียนเนื่องจากได้ เคลื่อนไหวร่างกาย กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าพูด กล้าอภิปรายและร่วมกิจกรรมอย่าง กระตือรือร้น มีทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา สามารถ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ ไชยสิงห์

(2547, น.121 – 128) ที่พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชา วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง โดยใช้รูปแบบซิปปา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบซิปปา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้จริงเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คิดเป็นร้อยละ 87.84 สูงกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ร้อยละ 85 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.83 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปาสามารถ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนไปในทางที่ดีมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ การศึกษาของ จันท์ สิทธิศาสตร์ (2549, น.99 – 102) ที่พบว่า การพัฒนาแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ซิปปา เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี ประสิทธิภาพ 86.42/88.09 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพงศธร ดวงพระเกษ (2550, น.79 – 82) ที่พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบซิปปามีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.86/88.33 และสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ ภูศรีฐาน (2554, น.97 – 98) ที่พบว่า การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความ การ คิดวิเคราะห์และเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.45/87.16 และ 86.06/85.25 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เป็นเพราะซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จันท์ สิทธิ ศาสตร์ (2549, น.99 – 102) ที่พบว่า การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ซิปปา เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาขึ้นมี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง จากการเรียนเป็นกลุ่ม รายบุคคลและการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา ภาพักดี (2550, น. 84 – 88) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และค่านิยมทางวิทยาศาสตร์ด้าน การมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบซิปปา นักเรียนที่ เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีค่านิยมทางวิทยาศาสตร์ ด้านการมีเหตุผลหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ยุพา ผึ้งนิมพลี (2550, น. 86 – 90) ที่พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิชาชีววิทยา เรื่องการลาเลียงสารในร่างกายของสิ่งมีชีวิต ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญญา สายสร้อย (2550, น. 65 – 69) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเงินกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์เรื่อง เงิน โดยใช้ชุดการสอนแบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้อง กับการศึกษาของ รชดา บัวโพธิ์ (2552, น. 87 – 93) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดย ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบโมเดลซิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษา ของ ศศิมา ทับทิม (2552, น. 94 – 96) ที่พบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ด้วยรูปแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบบร่างกายของ มนุษย์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนสนุกสนานกับการเรียน มีโอกาสได้ทำกิจกรรม ด้วยตนเอง จดจำบทเรียนได้ดี มีความสามัคคีและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มาก และสอดคล้อง กับการศึกษาของ กนกวรรณ ฤทธิฐาน (2554, น.97 – 98) ที่พบว่า การเปรียบเทียบการอ่าน จับใจความ การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อกิจกรรมการ เรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้อง กับการศึกษาของ Dwyer (1990, p.17) ที่พบว่า การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา โมเดล ในการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการพูดในหลักสูตรพื้นฐานทางภาษา แผนการจัดการ เรียนรู้แบบซิปปา สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแบบต่างๆ แต่ละขั้นตอน ให้ ความสำคัญกับผู้เรียนและใช้กระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ซิปปาพัฒนาแผนการสอนของครูในหน่วยการเรียนรู้ พบว่า ความสนใจและผลงานของนักเรียน ทั้งหมดดีขึ้น สามารถถึงความสนใจในการพูด ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดเตรียมให้ นักเรียนได้มีโอกาสในการฝึกหัดที่เหมาะสม ได้แสดงความคิดเห็นใหม่ๆ ได้กระทำและเรียนรู้ด้วย ตนเองและมีส่วนร่วมกับผู้เรียนคนอื่นๆ

3. ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิต พืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพงศ์ ดวง พระเกษ (2550, น.79 – 82) ที่พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เรื่อง เพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีเจต คติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาอยู่ในระดับดีมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษา ของ ยุพา ผึ้งนิมพลี (2550, น. 86 – 90) ที่พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิชาชีววิทยา เรื่องการลาเลียงสารในร่างกายของสิ่งมีชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ

ชิปปา ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญญา สายสร้อย (2550, น. 65 – 69) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเงินกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ชุดการสอนแบบชิปปาในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยการนำกระบวนการสอนแบบชิปปาโมเดลมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการดำเนินการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องชีวิตพืช โดยใช้กระบวนการสอนแบบชิปปาโมเดล มีขั้นตอนและกิจกรรมที่หลากหลายอาจต้องใช้เวลาานกว่าที่กำหนด ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

1.3 ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมจากเนื้อหาที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสวิจารณ์ผลงานของเพื่อนๆ

1.4 ครูควรดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและให้กำลังใจเสริมแรงนักเรียนเป็นระยะโดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมควรเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

2.2 ควรมีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรมีแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนที่หลากหลายและครอบคลุมหลายด้าน

2.4 ควรมีการสร้างนวัตกรรมลักษณะอื่นในเนื้อหาเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ภูศรีฐาน. (2554). *การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา กาฬภักดี. (2550). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมทางวิทยาศาสตร์ด้านการมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันที สิทธิศาสตร์. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชิปปา เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพงศธร ดวงพระเกษ. (2550). *การพัฒนาแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา เรื่อง เพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปอเรียน แสงชาลี. (2549). *ผลของการเรียน เรื่อง เส้นขนาน โดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL) และกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบของ สสวท. ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิไลวรรณ สถิต. (2550). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปาและรูปแบบการสอนของสสวท*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ ชาวโพธิ์. (2549). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพา ผึ้งนิมพลี. (2550). *การลำเลียงสารในร่างกายของสิ่งมีชีวิต โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รชดา บัวโพธิ์. (2552). *การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปาโมเดลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศศิมา ทับทิม. (2552). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ด้วยรูปแบบซีปปา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักการศึกษาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (2560). *สถิตินักเรียนปีการศึกษา 2560*. สำนักการศึกษา : สำนักงานเทศบาลเมืองศรีสะเกษ.
- สุริภรณ์ บุญแท้. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง น้ำและอากาศ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบซีปปากับการสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพรรณ ไชยสิงห์. (2547). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง โดยใช้รูปแบบซีปปา (CIPPA MODEL)*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญญา สายสร้อย. (2550). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เงิน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซีปปา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Dwyer. (1990). *The Characteristic of Successful School Bussiness Manager*. New York : McGraw – Hill.

**ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน
ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดสระแก้ว**

**Leadership of school administrators and factors related affecting
the performance of lab schools under the sakaeo primary
educational service area office**

กมลทิพย์ ทาศิริ¹, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม² และภารดี อนันต์นาวิ³
Kamoltip Takiri¹, Charoenwit Sompongtham² and Paradee Anannawee³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน และศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 250 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24-.80 และ .38-.85 และค่าความเชื่อมั่น .97 และ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

¹ นิสิตรดับมัธยมบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
e-mail: tuapoopurepure@gmail.com

² ผศ.ดร., บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี e-mail: charoenwit.cs@gmail.com

³ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยที่ขนาดโรงเรียน (X_3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) และด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ($\hat{Y}$) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 60.20 โดยเขียนเป็นสมการในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$
 และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้
$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน

Abstract

The purposes of this research were to determine the level of leadership of administrators school, and school performance of Lab schools under Sakeao Primary School Educational Service Area Office, and to study the relationship between leadership of school administrators affecting and the performance of the Lab schools and to study leadership of school administrators and the factors related these affected the performance of the Lab schools. The sample were 250 teachers of Lab schools selected by stratified random sampling technique. The questionnaire was used for collecting the data. It was a five-level rating scale questionnaire with the reliability of .97 and .98. Data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D), Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The school leadership of the Lab schools were transformational and the transactional leadership as a whole and in each particular aspect were rated at a high level.

2. The performance of the Lab school as a whole and in each particular aspect were rated at a high level.

3. The leadership of school and the area of school factor, type of school factor, size of school factor were positively correlated with the administrators affecting the performance of Lab school at significant level of .01

4. The leadership of school and the area of school factor, type of school factor, size of school factor affected to the performance of Lab school at significant level of .05

5. The factor of the cognitive stimulation leadership (X_{43}), the passives management (X_{53}), size of school (X_3), and idealize influence (X_{41}) can predict the performance of Lab school ($\hat{Y}$) accounted for 60.20 % ($R_2=.602$) of variance. The predicted equation in raw scores was shown as follows

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$

Or can be written the forecast equation in the standard form as follows

$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

Keywords: Leadership, The performance of Lab school

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ที่จะเอื้อให้ครูมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการสร้างโอกาส และกระตุ้นให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรู้และความตั้งใจ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประสานความร่วมมือทำให้บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยอิทธิพลที่เชื่อมโยงต่อผลสำเร็จ (ถวิล มาตรเหลี่ยม, 2544) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร เพราะการบริหารการศึกษาจะมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่จึงจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเข้ามามีบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพราะมีความสามารถในการ

ใช้อิทธิพลโน้มน้าวใจบุคลากรในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีการกระจายอำนาจ หรือการเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral agent) และมีการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำด้วย ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลขององค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพการณ์ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่าง ๆ เพียงใด (รัตติกรณ จงวิศาล, 2551)

โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนที่มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับชุมชนและสังคม มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และมีความเชี่ยวชาญ เป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านการพัฒนาให้กับโรงเรียนอื่นได้ โดยการใช้การบริหารจัดการแนวใหม่ที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการนำเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการบริหารจัดการโดยมุ่งหวังให้เด็กไทยเป็นคนดี มีคุณภาพ และมีอนาคตที่สดใส สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.23-56)

จากการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ตามกรอบการพัฒนา 5 ด้าน ในระยะเวลาที่ผ่านมาของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีจำนวนทั้งหมด 15 โรงเรียน มีการบริหารจัดการที่ดี แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายถึงแม้จะดำเนินการภายใต้กรอบการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝันเดียวกัน แต่โรงเรียนแต่ละแห่งมีความพร้อมแตกต่างกัน เช่น ทรัพยากร จำนวนบุคลากรในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน ความพร้อมในการปฏิบัติงานของครู และผู้บริหาร การสนับสนุนจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานในโรงเรียนในฝันได้เท่าเทียมกัน เช่น โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานมากทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน บุคลากรไม่เข้าใจการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนในฝัน การจัดสรรงบประมาณล่าช้า สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว, 2556)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว จึงควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศึกษา ปรับปรุง พัฒนาการ บริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สัมพันธ์กับผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด สระแก้ว
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด สระแก้ว
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนใน ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์กัน ทางบวก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่ เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้วโดยศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2 แบบ โดยใช้แนวคิด ของเบสส์ และอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1991) คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ 2. ด้านการสร้างแรงตลใจ 3. ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา 4. ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ 2. ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก 3. ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ และศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ภายใต้กรอบการดำเนินงานโรงเรียนในฝันของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1. ด้านระบบบริหารและการจัดการ 2. ด้านคุณภาพนักเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5. ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังกัด ประเภท และขนาดของโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 348 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 250 คน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Satisfied Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สังกัด ประเภทและขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ใช้แนวคิดของแบสส์ และอโวลิโอ (Bass & Avolio, 1990)

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงตลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล

1.2 ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ใช้กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านระบบบริหารและการจัดการ

2.2 ด้านคุณภาพนักเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.3 ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4 ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.5 ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

โดยศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังกัด ประเภท และขนาดของ ที่ส่งผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยบรรยายประเภทศึกษาความสัมพันธ์ (correlation research) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 348 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 250 คน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Satisfied Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .38 -.85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผู้บริหารมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24-.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 250 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจ การใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน

1.2 ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาครูและ

บุคลากรทางการศึกษา และด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ตัวแปรพยากรณ์ในภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยเรียงลำดับ ดังนี้

ปัจจัยด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ปัจจัยด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และปัจจัยด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 60.20 ได้สมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝันในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.503 + .118(X_{43}) + .055(X_{53}) + .108(X_3) + .217(X_{41})$$

และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = .146(Z_{43}) + 0.71(Z_{53}) + .134(Z_3) + .276(Z_{41})$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคลทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพตามบทบาทของตนเอง (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2556) และเนื่องจากเป็นยุคแห่งการปฏิรูป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาอื่น ๆ การกิจของสถานศึกษามีมากผู้บริหารคนเดียวไม่สามารถจะทำภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำสูง

จะต้องใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงจะสามารถประสานงานกับบุคคลในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยงานวิจัยของ นิศานาถ นนท์จุมจัง (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่เขตการศึกษา สระแก้ว พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่เขตการศึกษา สระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำแบบการแลกเปลี่ยน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียง จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก ด้านการให้ รางวัลตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารให้ สอดคล้องกับภาวะปัจจุบันที่เป็นอยู่ การทำงานในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีกระบวนการที่ เปลี่ยนไป ครูรับผิดชอบในภาระงานมากขึ้น ทำให้สามารถบริหารดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารเป็นเพียงอำนวยความสะดวกในแต่ละงานเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะ พร แถวโธสง (2557) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอย ดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหา น้อย ดังนี้ ด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มี กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ นักเรียน มีความสุขในการเรียนรู้ และที่สำคัญการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบนพื้นฐานทุกคน มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนโดยใช้ กระบวนการบริหารที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ ถิ่นทวี (2555) ได้ ศึกษา ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ปัจจัยสังกัดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน และภาวะผู้นำของผู้บริหารต่างกัน ย่อมมีผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 มีผลการดำเนินงานสูงกว่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ปัจจัยประเภทของโรงเรียนความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาที่มีการเปิดสอนระดับแตกต่างกัน ทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผลการดำเนินงานแตกต่างกันไปด้วย ปัจจัยขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของโรงเรียนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อขนาดโรงเรียนใหญ่ขึ้น กิจกรรมในโรงเรียนมีความซับซ้อน ทำให้ประสิทธิภาพขององค์กรต่างๆที่จัดไว้อาจลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1 ปัจจัยสังกัดโรงเรียน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน และภาวะผู้นำของผู้บริหารต่างกัน ย่อมส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 มีผลการดำเนินงานสูงกว่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

4.2 ปัจจัยประเภทของโรงเรียนส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะ ปรับตัว มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการ จัดระบบนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี คง กระพันธ์ (2557) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศ องค์การที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ปัจจัยขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในพื้น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทำให้มีความ แตกต่างกันด้านการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรต่างๆทำให้มีความพร้อมที่แตกต่างกัน ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของภารดี อนันต์นาวี (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสถานการณ์โรงเรียน ประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน การสนับสนุน ทางสังคมของครู และสถานะเศรษฐกิจทางสังคมภายนอก ซึ่งขนาดของโรงเรียนมี องค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ความยุ่งยากในการบริหารของ ผู้บริหารจะไม่เหมือนกันจึงส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน

4.4 ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนในพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ที่จะเอื้อให้ครูมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมี อิทธิพลต่อการสร้างโอกาส และกระตุ้นให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันผู้บริหารที่มีลักษณะ เป็นผู้นำ มีความรู้และความตั้งใจ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประสานความร่วมมือทำ

ให้บรรยากาศในโรงเรียนส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยอิทธิพลที่เชื่อมโยงต่อผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ พรหมิ (2559) ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียน พฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ตัวแปรพยากรณ์ในภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) ปัจจัยด้านการบริหารแบบวางแผนเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และปัจจัยด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) จากผลการวิจัย พบว่า สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 60.20 ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว (2556) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้บริหาร และครูให้เป็นมืออาชีพ โดยปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูและผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณิ คงกระพันธ์ (2557) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา (X_1) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา (X_2) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ($\hat{Y}$) ได้ร้อยละ 94.4 และสามารถร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในฝันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล เพื่อจะได้รู้ถึงความต้องการ

ต้องการของผู้ร่วมงาน และมอบหมายงานได้ตรงตามความสามารถ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรมีการให้คำแนะนำ การนิเทศติดตาม ไม่ควรปล่อยให้งานเกิดความผิดพลาดเสียก่อน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ผู้บริหารควรเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์หารายได้ระหว่างเรียน

4. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน และภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน ดังนั้น ผู้บริหารควรใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสังกัดของโรงเรียน ปัจจัยประเภทของโรงเรียน ปัจจัยขนาดของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว และสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน คือด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_{43}) การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (X_{53}) ปัจจัยขนาดโรงเรียน (X_3) และด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_{41}) จึงเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นพิเศษเพื่อให้ผลการทำงานมีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จริยาภรณ์ พรหมมิ. (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ดารณี คงกระพันซ์. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ *School Based Management: SBM*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- นิตานาถ นนท์จุมจัง. (2552). การศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน และ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ปิยะพร แถวไรสง. (2557). ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- รสสุคนธ์ ถิ่นทิว. (2555). ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (*Transformational Leadership*) ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamhrm.com/report/management>

วันเพ็ญ หนองตะไกร. (2548). ผลการดำเนินงานและแนวทางเสริมสร้างการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว.งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (2556). ข้อมูลพื้นฐานและการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

Bass, B. M.& Avolio (1991). *Transformational leadership: Industrial, military and education impact*. New York: Free Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

**แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จ
อย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ**
**Guidelines for Management of Organic Rice Community
Enterprises to Sustainable Success, BanUm Sang,
Rasi Salai district, Sisaket province**

กมลมาศ เอี้ยวถาวร¹ และภาดล อามาศย์²
Kamolmas Eawthaworn¹ and Padon Armart²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ตัวแทนภาครัฐ/เอกชน จำนวน 6 คน 2) ตัวแทนบุคลากรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 4 คน 3) ตัวแทนผู้ซื้อข้าวจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสงไปจำหน่าย จำนวน 5 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ ประธาน รองประธาน สมาชิกกลุ่ม ผู้นำวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการเกษตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญภาครัฐและเอกชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัด ศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน รวมจำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ด้านขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า 1) ปัญหาด้านการเงินหรือเงินทุนขาดการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ปัญหาด้านการตลาด มีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสินค้ายังขาดการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่ดึงดูดของตลาด 3) ปัญหาด้านการผลิต มีปัญหากระบวนการผลิตสินค้าและบริการยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค 4) ปัญหาการบริหารและจัดการ ขาดการวางแผนด้าน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Graduate Student of Business Administration and Accounting Program, Department of Business Administration, Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

² ดร. คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Dr., Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University)

การบริหารจัดการ 5) ปัญหาด้านผู้นำ มีปัญหาผู้นำกลุ่มขาดการสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงาน 6) ปัญหาด้านแรงงาน สมาชิกในกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ปัญหาแรงงานการดำเนินการกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน 7) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนทุกกระบวนการ 8) ปัญหาด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร ไม่มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ปัญหาการทำผิดระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ปัญหาขาดความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ขาดที่ปรึกษาด้านกฎหมายในการทำธุรกิจวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า 1) ด้านการเงิน การหรือการลงทุนควรมีการศึกษาด้านแหล่งเงินทุนและขอรับการสนับสนุน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในการช่วยสนับสนุนส่งเสริมและผลักดัน 2) ด้านการตลาด ควรมีช่องทางการจัดจำหน่ายหรือ โดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการขาย เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ส่วนตัว ไลน์กลุ่ม 3) ด้านการผลิต ควรการรักษาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค 4) ด้านการบริหารและการจัดการ ควรมีการวางแผนการบริหารและการจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ มีการจัดทำโครงสร้างของกลุ่มอย่างชัดเจน 5) ด้านผู้นำ ควรพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่ม ควรมีการติดตาม ประสานงานเชิญประชุมสมาชิกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงาน 6) ด้านแรงงาน ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจ้างแรงงานท้องถิ่น 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนทุกกระบวนการ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร ควรจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ควรศึกษาระเบียบหรือประเด็นทางกฎหมายและทางจริยธรรมที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์ เช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การจดลิขสิทธิ์

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, ข้าวอินทรีย์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the problem of management of the organic rice community enterprise to sustainable success, BanUm Sang , Rasi Salai district, Sisaket province, 2) to study the guideline for management of the organic rice community enterprise to sustainable success, BanUm Sang, Rasi Salai district, Sisaket province. The target groups for the interview were 1) 6 public/private sector representatives, 2) 4 representatives

from the Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives and 4 provincial Agricultural Officers, 3) 5 Rice Buyer Representatives from BanUm Sang. The target groups for the group discussion were the chairman, vice chairman, group members, community enterprise leader, agricultural scientist, and the major stakeholders in the public and private sectors in Ban Um Sang, Rasi Salai district, Sisaket province divided into 2 groups, each group consisted of 5 people, total 10 people were acquired by the specific purpose sampling on community enterprise area, Ban Um Sang, Rasi Salai district, Sisaket province.

The research findings were as follows:

1) The problem of management of the organic rice community enterprise to sustainable success in Ban Um Sang, Rasi Salai district, Sisaket province, showed that: 1) Financial or investment problems were not supported by government sources or related agencies, 2) marketing problems were problems with product production, lack of creative product design to attract the market, 3) production problems were problems of product and service processes that do not meet the needs of consumers, 4) management problems, lack of management planning, 5) leadership problem, leaders lack of support for members to participate in goal setting and work planning, 6) labor problem, members lack knowledge and understanding of the operation of the organic rice community for implementation of community enterprise activities, 7) participant's problem, lack of participation in all process planning, and 8) regulatory problem of the organization, no regulations were established for the organic rice community enterprise, the problem of illegal regulation of the group, lack of legal knowledge on the operation of the organic rice community, lack of legal consultant on the business of organic rice community enterprise.

2. The result of study on the management of the organic rice community enterprise to sustainable success, Ban Um Sang, Rasi Salai district, Sisaket province, found that : 1) Financial or investment should be studied on funding sources and collaboration with government agencies to support, promotes, and drive, 2) marketing should have distribution channels or by using media and technology to support for sales, such as facebook, private line, group line, 3) production process, the quality standard of the product should be standardized to meet the needs of consumers, 4) management should be a systematic

management and management plan, 5) leadership should be monitored and coordinated, invited members should be involved in targeting and planning, 6) workers should promote and support local employment, 7) participation of members should allow members of the group to participate in all planning processes, and 8) the regulations of the organization should make regulations of the organic rice community enterprise. It should be studied the rules or important legal and ethical issues in production of goods and services related to the production of organic rice, such as the property violations, copyright.

Keywords: the guideline for management of community enterprise, the organic rice

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์ จัดตั้งขึ้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรภายในหมู่บ้าน ที่ดำเนินกิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์ การปลูกถั่วลิสง การปลูกผักไร้สารพิษและการปลูก มะม่วง ซึ่งกิจกรรมที่เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทำการเกษตรแบบลดการใช้สารเคมีให้ได้มากที่สุดและต้องการลดต้นทุนการผลิตที่เกิดจากการซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงในท้องตลาดและรายได้ในครัวเรือนประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐในด้านเงินทุนและการสนับสนุนจากภาคเอกชน คือ มูลนิธิธรรมะร่วมใจ เครือข่ายราชธานีโอศก ในการฝึกอบรมวิธีการทำปุ๋ยอินทรีย์ ปั้นเม็ด ซึ่งการผลิตปุ๋ยเป็นกิจกรรมที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจนผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชนและเพื่อนสมาชิกด้วยกันเองได้ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, 2548, น. 2)

ปัญหาการพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่เกื้อหนุน การพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากแนวทางการดำเนินงานไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่จะ ผสมผสานองค์ความรู้เดิม ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องในชุมชน ผลกระทบจากการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อชุมชนใน หลายกรณี โดยเฉพาะในระยะยาวจะเห็นรอยแตกร้าวที่เกิดจากการขัดแย้งทั้งในมิติทาง เศรษฐศาสตร์และมิติทางสังคมกว้างขึ้นอย่างชัดเจน เริ่มจากระหว่างปัจเจกชนพัฒนาสู่ สถาบันครอบครัว และกระจายสู่องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน กลุ่มที่มีฐานความสัมพันธ์ของสมาชิก ไม่เข้มแข็งเพียงพอ ก็มักจะประสบความล้มเหลวไปในที่สุด ด้านมิติทางสิ่งแวดล้อม ยังขาด การปลูกจิตสำนึกในการรักษาและจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะของเสียที่เกิดจาก กระบวนการผลิต รวมทั้งข้อผิดพลาดของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ผ่านมาอาจ กล่าวได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการดังกล่าว มีลักษณะการมองวิสาหกิจ

ชุมชนที่แตกต่างกันใน 3 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะมองแบบแยกส่วน การมองลักษณะนี้ถือว่า ปัญหาของวิสาหกิจชุมชนเกิดจากส่วนใดส่วนหนึ่ง การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจึงแก้ไข เฉพาะส่วนนั้นๆ โดยไม่เข้าใจถึงความเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กันทั้งทางตรง และทางอ้อม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยปัญหานี้ย่อมส่งผลกระทบต่อปัจจัยที่เชื่อมโยงกันทางด้านการสนับสนุนหรือขัดแย้งกันจนทำให้เกิดปัญหาใหม่อยู่เสมอๆ 2) ลักษณะมองแบบลดส่วน เป็นการมองปรากฏการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในกระบวนการทางเศรษฐกิจมิติเชิงตัวเลข หรือเป็น ข้อมูลเชิงสถิติ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น หรือทำความเข้าใจในมิติอื่นที่มีผลกระทบต่อวิสาหกิจ ชุมชน การพยายามอธิบายปรากฏการณ์วิสาหกิจชุมชนในเชิงตัวเลข ทำให้มองข้ามปัจจัยทาง ธรรมชาติด้านองค์ประกอบของอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่มาของตัวเลขเหล่านั้น โดยเฉพาะปัจจัย เชิงคุณภาพในมิติทางสังคม 3) ลักษณะมองแบบกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการ อธิบายธรรมชาติของกระบวนการพัฒนาด้วยกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์แบบตายตัว และ อธิบายเป็นกลไกการเกิดที่แน่นอน เช่น ธุรกิจไม่เติบโตเนื่องจากขายไม่ได้ ไม่มีตลาด ทั้งๆ ที่มี ปัจจัยด้านศิลปะที่มีความสัมพันธ์และมีส่วนร่วมของกระบวนการดังกล่าวอยู่มิใช่น้อย การ มองเห็นวิสาหกิจชุมชนแยกออกเป็นส่วนๆ ข้างต้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองไม่เห็นถึงคุณค่าใน มิติทางจิตวิญญาณของวิสาหกิจชุมชนที่มีพลวัตร มีความละเอียดอ่อนและมีชีวิตชีวา มิใช่ มองเห็นวิสาหกิจชุมชนเป็นเรื่องของวัตถุดิบ กระบวนการผลิต ต้นทุน กำไร ฯลฯ ที่ไร้วิญญาณ ซึ่งส่งผลกระทบให้เกิดการทำลายการบูรณาการขององค์กร สังคม และธรรมชาติของมนุษย์ กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่เอารัดเอาเปรียบกัน แสวงหาประโยชน์จากผู้ด้อยโอกาส เป็น สังคมบริโภคและแก่งแย่งแข่งขันในทางวัตถุ ขาดความจริงใจร่วมมือกันพัฒนาสังคม อุตสาหกรรมให้เป็นสังคมที่มีการอยู่ร่วมกัน แบ่งปัน และเอื้ออาทรซึ่งเป็นพื้นฐานธรรมชาติ ของมนุษย์ (กัญญามน อินทวาท และคณะ, 2554, น. 6)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอุ่มแสง หรือกลุ่มเกษตรทิพย์ ตั้งอยู่ที่ 155 บ้านอุ่มแสง ตำบลคู อำเภอรามใต้ จังหวัดศรีสะเกษ จัดตั้งขึ้นเมื่อ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2547 และจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อ 13 มีนาคม พ.ศ. 2549 โดยมีสมาชิกที่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม ทั้งหมด 74 ราย ด้วยเงินระดมทุน 608,000 บาท นายบุญมี สุระโคตร เป็นประธาน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอรามใต้ โดยนายสว่าง กาลพัฒน์ เกษตรอำเภอรามใต้ เป็นนาย ทะเบียนและนายวสันต์ บุญหล่อ เกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ในขณะนั้น ซึ่งต่อมาสำนักงานเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ และสำนักงานเกษตรอำเภอรามใต้ ก็ได้ออกมาให้คำแนะนำ ร่วมประชุม ร่วมส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอุ่มแสงมาโดยตลอด ทั้งอบรม สัมมนาและฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการ จนประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งปัจจุบัน สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ นำโดยนายทวี มาสขาว เกษตรจังหวัดศรีสะเกษ และ สำนักงานเกษตรอำเภอรามใต้ โดยนายประวิทย์ ขุนพรหม เกษตรอำเภอรามใต้ พร้อม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินงานให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้การฝึกอบรมแก่กลุ่ม

เกษตรกรในกลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม ให้การดำเนินงานได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนต่อไป (สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ, 2558, น. 1) จากการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านอุ่มแสง ที่ผ่านมายังพบปัญหา คือ ปัญหาด้านงบประมาณ เงินทุนสำรอง ปัญหาด้านอาคาร สถานที่ ปัญหาด้านระบบ ICT ด้านระบบบัญชี ปัญหาด้านการประสานงาน ปัญหาขาดแรงงานในกระบวนการผลิต เนื่องจากทำปุ๋ยอินทรีย์ปั้นเม็ดต้องใช้เวลา และสมาชิกในปัจจุบันมีไม่พอ ขาดงบประมาณในการสร้างโรงเรือนที่ใช้ในการตากเม็ดปุ๋ยหลังจากผ่านกระบวนการปั้นเม็ด แล้ว สินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของเพื่อนสมาชิกและคนภายนอกกลุ่ม (สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ, 2558, น. 1)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปวางแผน ส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

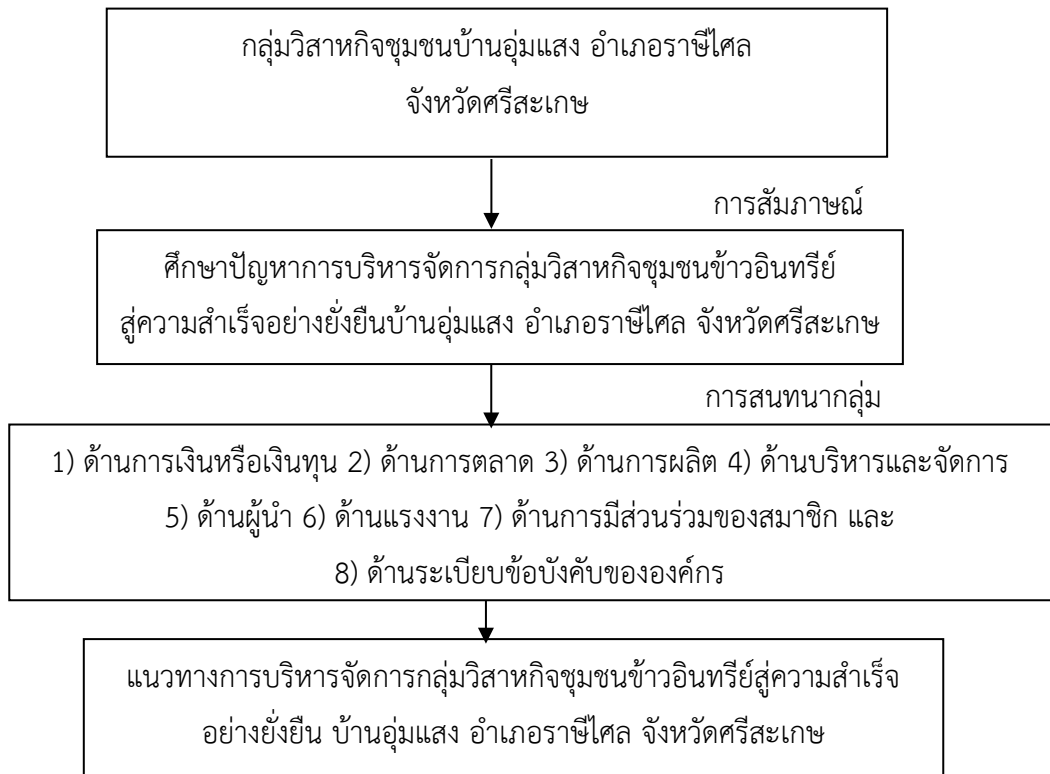
1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ
2. ได้แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไป ปรับปรุงวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์ ให้มีประสิทธิภาพ
3. สามารถนำผลจากการศึกษาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ตัวแทนสมาชิกในกลุ่ม ตัวแทนภาครัฐ/เอกชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ซื้อ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวม 30 คน ดังนี้

1.1 ตัวแทนสมาชิกในกลุ่ม จำนวน 15 คน

1.2 ตัวแทนภาครัฐ/เอกชน ตัวแทนผู้รับซื้อข้าวจากเอกชน จำนวน 3 คน

1.3 ตัวแทนจากรัฐบาล จำนวน 3 คน รวม 6 คน

1.4 ตัวแทนบุคลากรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2 คน

สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 คน รวม 4 คน

1.5 ตัวแทนผู้ซื้อ จำนวน 5 คน

2. การสนทนากลุ่ม คือ ประธาน รองประธาน สมาชิกกลุ่ม ผู้นำวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการเกษตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญภาครัฐและเอกชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

พื้นที่ศึกษาวิจัย

ผู้วิจัย ได้เลือกพื้นที่ทำการศึกษาแบบเจาะจง คือ พื้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ระยะเวลาที่ศึกษา

ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือ จำนวน 2 ฉบับ คือ

1. แบบการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. นำแบบสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและหลักของภาษา

3. จัดทำแบบสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ใน 8 ด้าน คือ 1) ด้านการเงินหรือเงินทุน 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการผลิต 4) ด้านบริหารและจัดการ 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านแรงงาน 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร โดยมีแนวทางคำถามและข้อมูลที่ต้องการ

4. จัดเตรียมความพร้อมของแบบสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือชี้แจงขอความร่วมมือต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะทำการสัมภาษณ์

5. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและทำการสัมภาษณ์และสังเกตจากกลุ่มบุคคลที่ศึกษาให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและการถ่ายภาพโดยใช้เครื่องถ่ายภาพระบบดิจิทัลขณะทำการสัมภาษณ์ ซึ่งดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน 2559

6. ทำการบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากผลของการสังเกตในประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับตัวแปร 8 ด้าน เพื่อนำผลของข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล

7. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เสร็จสิ้น เพื่อนำข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

8. เครื่องบันทึกเสียง

9. กล้องถ่ายรูป

10. โทรศัพท์มือถือ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Dept Interview) และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และทำการรวบรวมข้อมูลโดย มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ตีความ นอกจากนั้นยังใช้การให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ประกอบในการวิเคราะห์ตีความ

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัด ศรีสะเกษ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับประวัติ บริบททางด้านอาชีพ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ เป็นลำดับแรก ซึ่งเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มโดย ผู้วิจัยจะไปพูดคุยกับประธาน รองประธาน และสมาชิกกลุ่ม เพื่อที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ให้ได้ข้อมูลจริง หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการทำการเกษตรข้าวอินทรีย์ จากสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลหลัก คือ ตัวแทนสมาชิกในกลุ่ม ตัวแทนภาครัฐ/เอกชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร และผู้ซื้อ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้มาโดยการเลือกแบบ เจาะจง รวม 30 คน ดังนี้

1. ตัวแทนสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสง จำนวน 15 คน
2. ตัวแทนภาครัฐ/เอกชน ตัวแทนผู้รับซื้อข้าวจากเอกชนจากภาครัฐ จำนวน 3 คน และภาคเอกชน จำนวน 3 คน รวม 6 คน
3. ตัวแทนบุคลากรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2 คน สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 คน รวม 4 คน
4. ตัวแทนผู้ซื้อข้าวจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านอุ่มแสงไปจำหน่าย จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวทางการ บริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนา กลุ่มเป็นลำดับต่อไป สาเหตุที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมด้วยวิธีนี้เพราะจะสามารถช่วยทำให้ทราบ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ที่ถูกศึกษา (Group Norms) เป็นการแสดง ความคิดเห็นหรือแนวคิด ทศนะของกลุ่มทั้งที่แสดงถึงความคิดเห็นที่คล้ายตามกัน (Conformity) และเป็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนั้นเพื่อช่วยในการ

มองในเรื่องแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ ได้อย่างรอบด้าน บุคคลในการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) คือ ประธาน รองประธาน สมาชิกกลุ่ม ผู้นำวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการเกษตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญภาครัฐและเอกชน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปข้อมูลปัญหาการบริหารกลุ่มวิสาหกิจ และแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ รายงานผลความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ครึ่งนี้โดยการสนทนาพูดคุยกับเกษตรกรอำเภอ แบบเจาะลึก โดยทำการตรวจสอบทั้งสิ้น จำนวน 5 คน ในประเด็นตัวแปร 8 ด้าน คือ 1) ด้านการเงินหรือเงินทุน 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการผลิต 4) ด้านบริหารและจัดการ 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านแรงงาน 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร การสังเกตการดำเนินการเกษตรในชีวิตประจำวัน ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอราชไสล นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งนี้เพราะในทางวิจัยถือว่าคนกลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องและมีความรอบรู้เกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวข้างต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1. การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation technique) ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล ตามแนวคิดของ Denzin & Lincoln (1994) โดยอาจสรุปวิธีการตรวจสอบความตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ใน 2 วิธีหลักดังนี้ คือ 1) ตรวจสอบด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Methodology triangulation) 2) ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ (Data triangulation)

2. การให้ความยินยอม (Consent) การสร้างความไว้วางใจและประเด็นทางด้านจริยธรรม ได้แก่ 1) การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ชัดเจน 2) การสร้างความไว้วางใจ (Trust Building) และความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data processing and analyses)

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการอุปมาน (Inductive Method) ซึ่งเป็นวิธีการหลักในการประมวลข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ และดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

การตรวจสอบข้อมูล (Verification of Data)

ในช่วงที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักซึ่งได้แก่การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Dept Interview) ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเอง โดยทำการขออนุญาตบันทึกเทปในขณะที่สัมภาษณ์ และหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้จะทำการตรวจสอบความครบถ้วนของ

ข้อมูลโดยการฟังเทปสนทนาอีกครั้ง แล้วบันทึกประเด็นที่ไม่สมบูรณ์เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนั้นผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบข้อมูลและความเพียงพอของข้อมูลที่เก็บรวบรวมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การสังเคราะห์ข้อมูล (Analyzing Data)

ใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เชิงพรรณนาและตีความจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก การถอดเทปการให้คำสัมภาษณ์ และทำการเรียบเรียงด้วยการเขียนและบันทึกแฟ้มข้อมูลต่างๆ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Word Processing (Microsoft Word) ตามแนวคิดการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือการสังเคราะห์และตีความข้อมูล แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ 1) ด้านการเงินหรือเงินทุน 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการผลิต 4) ด้านบริหารและจัดการ 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านแรงงาน 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร

การนำเสนอข้อมูล (Interpretation and Presentation)

ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 8 ด้าน คือ 1) ด้านการเงินหรือเงินทุน 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการผลิต 4) ด้านบริหารและจัดการ 5) ด้านผู้นำ 6) ด้านแรงงาน 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับในแง่มุมต่างๆ ส่วนผลการศึกษานำเสนอโดยวิธีการพรรณนาและเขียนเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า 1) ปัญหาด้านการเงินหรือเงินทุน ขาดการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ปัญหาด้านการตลาด มีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสินค้ายังขาดการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด 3) ปัญหาด้านการผลิต มีปัญหากระบวนการผลิตสินค้าและบริการยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค 4) ปัญหาการบริหารและจัดการ ขาดการวางแผนด้านการบริหารจัดการ 5) ปัญหาด้านผู้นำ มีปัญหาผู้นำกลุ่มขาดการสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงาน 6) ปัญหาด้านแรงงาน สมาชิกในกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ปัญหาแรงงานการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน 7) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ขาดการมี

ส่วนร่วมในการวางแผนทุกกระบวนการ 8) ปัญหาด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร ไม่มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ปัญหาการทำผิดระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ปัญหาขาดความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ขาดที่ปรึกษาด้านกฎหมายในการทำธุรกิจวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ ยังขาดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ การอบรม การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี พลเชื้อ (2546, น. 77) ที่ศึกษาศึกษาพบว่า 1) การบริหารองค์การ การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ การประชุม วางแผนได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพจะแตกต่างกันตามระดับของผู้นำกลุ่ม ปัญหาการบริหารองค์การเกิดจากสมาชิกในกลุ่มขาดความเข้าใจชัดเจนในบทบาทหน้าที่ขาดความตระหนักในการรวมกลุ่ม และผู้นำรวบอำนาจการตัดสินใจ 2) การบริหารบุคคล การเข้าเป็นสมาชิกได้รับแรงจูงใจจากรายได้ และผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มมีการกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ แต่การบังคับใช้ไม่จริงจังมากนัก การรับการสนับสนุนด้านฝึกอบรม ประธานกลุ่มจะเป็นผู้เข้าอบรมและนำมาถ่ายทอดให้สมาชิก การจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการบริการบางกลุ่ม ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอน และมีการปัญหาสมาชิกไม่มีความรู้ด้านบริหารองค์การทำให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ และเกิดความขัดแย้งในที่สุด 3) การบริหารการเงิน เงินลงทุนที่ใช้ในการดำเนินการ ได้มาจากการระดมทุนโดยการซื้อหุ้นของสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน ตั้งแต่ 20,000 – 720,000 บาท ส่วนหนึ่งนำไปใช้หมุนเวียนในการจัดหาอุปกรณ์การผลิต อีกส่วนหนึ่งนำไปลงทุนด้านโรงเรือนและเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต มีการจัดสรรกำไรตามข้อตกลงของกลุ่มประมาณร้อยละ 33-80 มีปัญหาสมาชิกขัดแย้งในการแบ่งงานซึ่งมีผลต่อรายได้ของแต่ละคน 4) การบริหารการบัญชี ในการจัดทำบัญชีตามที่ได้รับอบรมจากหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่ทำได้เพียงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่ไม่อาจวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ กลุ่มขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการบัญชีด้วย เห็นเป็นเรื่องยุ่งยากและไม่เห็นประโยชน์ชัดเจน 5) การบริหารการผลิต ส่วนใหญ่วิธีการการผลิตที่ใช้เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประยุกต์ที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตบ้าง เน้นการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก ผลผลิต ปัญหาด้านคุณภาพไม่แน่นอนและขาดการปรับปรุงให้ขยายตลาดไปสู่ผู้บริโภคกลุ่มใหม่ได้ 6) การบริหารการตลาด ผลผลิตมีตลาดลักษณะเด่น การบรรจุหีบห่อยังไม่น่าสนใจช่องทางการจัดจำหน่ายแคบ การขาดความรู้ความสามารถในการคำนวณต้นทุน จึงไม่อาจใช้กลยุทธ์การตั้งราคาสูงใจผู้บริโภคได้

นอกจากนี้ นพรัตน์ มหิพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ยังศึกษาพบว่า 1) ด้านการผลิต ปริมาณการผลิตสินค้าไม่สอดคล้องกับปริมาณการขาย แนวทางการพัฒนา ควรวางแผนกำลัง

การผลิตด้วยการประเมินผลผลิตและการพยากรณ์ความต้องการของตลาดโดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลการขายให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนและสร้างผลกำไรให้มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย และหมอนขิดให้มีความแปลกใหม่อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการเงินและทุน กิจกรรมมีเงินทุนไม่เพียงพอสำหรับการสำรองสินค้าไว้เพื่อจำหน่ายและซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อทำให้ต้นทุนสูง แนวทางการพัฒนาควรมีการจัดทำงบประมาณการขายและงบประมาณการผลิตเพื่อประเมินรายรับและรายจ่ายไว้ล่วงหน้า เพิ่มทุนในการดำเนินงานโดยการกู้เงินจากสถาบันการเงิน เพื่อใช้จ่ายในด้านการผลิตและการซื้อสินค้าเป็นเงินสดจะมีอำนาจในการต่อรองสูงและควรพัฒนาระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกิจกรรม 3) ด้านการตลาด คู่แข่งขันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการแข่งขันอย่างรุนแรงแนวทางพัฒนาควรนำผลิตภัณฑ์และหมอนขิดในลักษณะที่แปลกใหม่ควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์พื้นเมืองชนิดอื่นเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยให้มากขึ้น พัฒนาช่องทางการจำหน่ายไปสู่กลุ่มผู้บริโภคระดับกลางถึงระดับสูง ใช้วิธีดึงดูดลูกค้าด้วยการให้ส่วนลดเงินสด และส่วนลดปริมาณเพื่อหลีกเลี่ยงการทำสงครามราคา เน้นการให้ประโยชน์จากพ่อค้าคนกลางซึ่งมีเครือข่ายลูกค้าที่กว้างขวางจะทำให้สามารถกระจายสินค้าได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยตรงโดยการใช้พนักงานเรขายสินค้าไปตามหมู่บ้านเพื่อทำให้การหมุนเวียนสินค้าได้รวดเร็วขึ้น รักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าเพื่อการทำธุรกิจร่วมกันในระยะยาว 4) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ในอนาคตคาดว่าจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากที่มีอยู่เดิมอายุมากขึ้นอาจเสื่อมสภาพการทำงาน แนวทางการพัฒนาควรวางแผนการใช้แรงงานในระยะยาวโดยการพัฒนาแรงงานให้มีความชำนาญและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเตรียมการสรรหาแรงงานจากแหล่งอื่นมาทดแทน มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้พัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารกิจการธุรกิจเพื่อการทำธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ และสอดคล้องกับ kuratko และ Hodgetts (1996, p. 167-168) ที่ได้ศึกษาถึงปัญหาและความล้มเหลวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า มีเหตุปัจจัยดังนี้ ข้อมูลไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้การขยายตัวของการใช้ทรัพยากรไม่สอดคล้องส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการจัดการและการเงินตามมา ขาดข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า กิจกรรมไม่สามารถตัดสินใจวางแผนการตลาดให้กับลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความล้มเหลวในการหาตลาด กิจกรรมยึดกลุ่มลูกค้าเก่าหรือนำการตลาดหนึ่งจึงทำให้เกิดการกระจายสินค้าไม่มาก ขาดข้อมูลการวิจัย ไม่มีการศึกษาข้อมูลทางการตลาดอย่างเพียงพอ ทำให้การตัดสินใจด้านการตลาดอ่อนแอ ปัญหาด้านกฎหมาย กลุ่มพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายซึ่งในระยะยาวจะมีผลผูกพันต่อเนื่องมาก ความไม่เป็นธรรม กิจกรรมเน้นสมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำงาน ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติและจ่ายผลตอบแทน เกิดเป็นปัญหาต่อการจัดการตามมาขาดความสามารถทางด้านเทคนิค กิจกรรมบางประเภทต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางด้านเทคนิคและความพร้อมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางด้าน

เทคนิค พึ่งพาความสามารถของบุคคลเพียงคนเดียว ดังนั้นถ้าเกิดปัญหาขึ้นบุคคลนั้นไม่อยู่การดำเนินธุรกิจจะขาดช่วงไม่ต่อเนื่อง ขาดการบริหารจัดการที่ดีการจัดการถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม ถ้ามีปัญหาในด้านการจัดการจะมีผลอย่างมากในการดำเนินกิจการต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fernandez (2006, p. 47 -48) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยทั้ง 2 ประการคือข้าราชการและประชาชนที่อยู่ในโครงการ และปัจจัยที่เน้นด้านชุมชนที่ยึดมั่นในวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านนโยบาย ปัจจัยด้านข้าราชการระดับปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการระดับปฏิบัติที่จะเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมลงสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมหากข้าราชการขาดความตั้งใจจริง ไม่มีความสามารถด้านวิชาชีพหรือไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้ว่านโยบายจะมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า 1) ด้านการเงิน การหรือการลงทุน ควรมีการศึกษาด้านแหล่งเงินทุนและขอรับการสนับสนุน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในการช่วยสนับสนุนส่งเสริมและผลักดัน 2) ด้านการตลาด ควรมีช่องทางการจัดจำหน่ายหรือ โดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการขาย เช่น เพจ facebook ไลน์ส่วนตัว ไลน์กลุ่ม 3) ด้านการผลิต ควรการรักษาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค 4) ด้านการบริหารและการจัดการ ควรมีการวางแผนการบริหารและการจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ มีการจัดทำโครงสร้างของกลุ่มอย่างชัดเจน 5) ด้านผู้นำ ควรพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่ม ควรมีการติดตาม ประสานงานเชิญประชุมสมาชิกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงาน 6) ด้านแรงงาน ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจ้างแรงงานท้องถิ่น 7) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนทุกกระบวนการ 8) ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร ควรจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ควรศึกษาระเบียบหรือประเด็นทางกฎหมายและทางจริยธรรมที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์ เช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การจดลิขสิทธิ์

ทั้งนี้สอดคล้องกับ จันทิมา ธัญญเจริญ (2554, น. 74) ที่ศึกษาพบว่า ความต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยเหลือ อันดับแรกเป็นเรื่องการให้คำแนะนำ และฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มแก่สมาชิก รองลงมาเป็นเรื่องการให้คำแนะนำ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการบัญชี การตลาด และจัดหาแหล่งเงินทุน การให้คำแนะนำ และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน และอันดับสุดท้าย คือ การให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ เทคนิค และกระบวนการผลิตใหม่ ๆ เพื่อเพิ่ม

มูลค่า และ สอดคล้องกับ สุมิตรา จิระวุฒินันท์ (2542, น. 61) ที่พบว่า กลยุทธ์ในการบริหารกลุ่มที่สำคัญ คือ การสร้างความรู้สึกร่วมกันและเป็นเจ้าของการทำงานจากล่างสู่บน ความเสมอภาค และการให้ความสำคัญพื้นฐานวัฒนธรรมชุมชนกลยุทธ์ธุรกิจพบว่า ด้านการผลิตจะมุ่งรักษาคุณภาพมาตรฐาน การสร้างความชำนาญเฉพาะผลิตภัณฑ์ และการอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้านการตลาดเน้นตลาดผู้บริโภคคือให้ความสำคัญกับการสนองตอบลูกค้า และการสร้างระบบเครือข่ายการตลาด ด้านการเงินให้ความสำคัญการจัดสรรผลประโยชน์ที่ดีแก่สมาชิก และระบบการบริหารการเงินที่ดี สามารถตรวจสอบได้กลยุทธ์ธุรกิจกลุ่มแพรรณที่แตกต่างจากธุรกิจลักษณะเดียวกันคือ การสร้างความชำนาญเฉพาะผลิตภัณฑ์ และการจัดสรรโควตาการผลิต สามารถจัดสรรปริมาณการผลิตที่จำกัดได้ในระดับหนึ่ง ทำให้สินค้ามีคุณภาพก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลดีด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ มีปริมาณที่พอดีกับตลาด เป็นที่ต้องการและแข่งขันได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแพรรณ พบว่าปัจจัยการบริหารงานทุกด้านคือ การบริหารงานกลุ่ม การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด และการบริหารการเงิน มีผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมากเท่ากันทุกกิจกรรม แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนหัตถกรรมสิ่งทอพื้นบ้าน ให้แข่งขันได้ต้องมุ่งแสวงหากลยุทธ์ความแตกต่างด้านการผลิตและการตลาด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จันทิรา มุลละศรี (2547, น. 71) ได้ศึกษาการบริหารจัดการ และแนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาอาชีพหัตถกรรมหวาย บ้านนากระเซิง จังหวัดเลย เกี่ยวกับหน้าที่ทางธุรกิจ 5 ด้าน คือ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการเงิน ด้านองค์กรและการจัดการ โดยศึกษาประชากรกลุ่มสมาชิกของกลุ่มพัฒนาอาชีพหัตถกรรมหวาย บ้านนากระเซิงจังหวัดเลย จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) หน้าที่ทางธุรกิจ (1) ด้านการตลาด ไม่มีการกำหนดตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่มีการวางแผนการตลาด ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตเป็นตัวกำหนด เนื่องจากกลุ่มขาดความรู้เรื่องการตลาด (2) ด้านการผลิต ได้มีการจัดหน้าที่ในการผลิตของสมาชิกได้เป็นอย่างดี มีการตรวจสอบคุณภาพของสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึง การส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้า (3) ด้านบริหารทรัพยากรบุคคล มีการให้สมาชิกได้รับการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องแต่ไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิก มีการประเมินผลการทำงานของสมาชิก ปีละ 1 ครั้ง ไม่มีการกำหนดเวลาการทำงาน ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการปฏิบัติงานของสมาชิก กลุ่มจะขาดแคลนแรงงานในการผลิตสินค้าในฤดูเก็บเกี่ยว (4) ด้านการเงิน ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน บางครั้งไม่มีเงินทุนเพียงพอในการจ่ายค่าแรงงานให้กับสมาชิก กลุ่มไม่มีการจัดทำระบบบัญชีตามหลักสากล ทำให้ไม่ทราบอัตราหมุนเวียนของเงินทุน และระบบรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (5) ด้านองค์กรและการจัดการ มีการบริหารงาน ในลักษณะระบบงานถ้อยทีถ้อยอาศัย คณะกรรมการมักจะปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ตรงตามที่ได้รับแต่งตั้ง การทำงานของกลุ่มทำงานแบบครอบครัว โดยเน้นให้ทุกคนทำงานตามความสามารถและความเหมาะสม

มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าเท่าๆ กัน 2) แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มควรมีการส่งเสริมการขายโดยเน้นการขายตรงเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายให้มากขึ้น จัดหาแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสนับสนุนการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และรับสมาชิกเพิ่ม เพื่อจะได้มีแรงงานในการผลิตสินค้า เป็นการขยายกลุ่มให้เติบโตขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการให้มี ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฝ่ายการตลาดฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายการเงินและบัญชี ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ ฝ่ายผลิต ทำหน้าที่ตามโครงสร้างที่ได้รับการแต่งตั้ง จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพขึ้นในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน

นพรัตน์ มหิพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า 1) ด้านการผลิต ปริมาณการผลิตสินค้าไม่สอดคล้องกับปริมาณการขาย แนวทางการพัฒนา ควรวางแผนกำลังการผลิตด้วยการประเมินผลผลิตและการพยากรณ์ความต้องการของตลาดโดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลการขายให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนและสร้างผลกำไรให้มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่นอนพับ และหมอนชนิดใหม่มีความแปลกใหม่อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการเงินและทุน กิจกรรมมีเงินทุนไม่เพียงพอสำหรับการสำรองสินค้าไว้เพื่อจำหน่ายและซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อทำให้ต้นทุนสูง แนวทางการพัฒนาควรมีการจัดทำงบประมาณการขายและงบประมาณการผลิตเพื่อประเมินรายรับและรายจ่ายไว้ล่วงหน้า เพิ่มทุนในการดำเนินงานโดยการกู้เงินจากสถาบันการเงิน เพื่อใช้จ่ายในด้านการผลิตและการซื้อสินค้าเป็นเงินสดจะมีอำนาจในการต่อรองสูง และควรพัฒนาระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกิจการ 3) ด้านการตลาด คู่แข่งขันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการแข่งขันอย่างรุนแรงแนวทางพัฒนา ควรนำผลิตภัณฑ์และหมอนชนิดในลักษณะที่แปลกใหม่ควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์พื้นเมืองชนิดอื่น เพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยให้มากขึ้น พัฒนาช่องทางการจำหน่ายไปสู่กลุ่มผู้บริโภคระดับกลางถึงระดับสูง ใช้วิธีดึงดูดลูกค้าด้วยการให้ส่วนลดเงินสด และส่วนลดปริมาณเพื่อหลีกเลี่ยงการทำสงครามราคา เน้นการให้ประโยชน์จากพ่อค้าคนกลางซึ่งมีเครือข่ายลูกค้าที่กว้างขวางจะทำให้สามารถกระจายสินค้าได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยตรงโดยการใช้นักงานเร่ขายสินค้าไปตามหมู่บ้านเพื่อทำให้การหมุนเวียนสินค้าได้รวดเร็วขึ้น รักษาความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าเพื่อการทำธุรกิจร่วมกันในระยะยาว 4) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ในอนาคตคาดว่าจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากที่มีอยู่เดิมอายุมากขึ้นอาจเสื่อมสภาพการทำงาน แนวทางการพัฒนาควรวางแผนการใช้แรงงานในระยะยาวโดยการพัฒนาแรงงานให้มีความชำนาญและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเตรียมการสรรหาแรงงานจากแหล่งอื่นมาทดแทน มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้พัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารกิจการธุรกิจเพื่อการทำธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการเงินหรือเงินทุน สมาชิกกลุ่มควรมีการศึกษาแหล่งเงินทุนในการประกอบ ดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร

1.2 ด้านการตลาด ควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ดึงดูดของตลาด หาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

1.3 ด้านการผลิต ควรวางแผนกระบวนการผลิตในเชิงสร้างสรรค์สินค้าให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค มีการศึกษาความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

1.4 ด้านบริหารและจัดการ ควรประชุมการบริหารและจัดการกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่มเป็นลายลักษณ์อักษร

1.5 ด้านผู้นำ ควรพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่ม เชิญสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงาน

1.6 ด้านแรงงาน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ จัดหาแรงงานการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง

1.7 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการวางแผนทุกกระบวนการ สร้างการเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรม เข้าร่วมประชุมของสมาชิกในกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์อันดีและบริหารงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร

1.8 ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์กร ควรจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ยึดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม มีบทลงโทษ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเพื่อขอคำปรึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 ควรศึกษาแหล่งเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนบ้านอุ่มแสง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร.ภาดล อามาตย์ กรรมการที่ปรึกษา ผศ.ดร.ปิยฉัตร ทองแพง และดร.ญาณิศา ศรีบุญเรือง ที่กรุณาให้

คำแนะนำช่วยเหลือชี้แนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชีและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ความและให้ความเมตตาเสมอมา ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัส พลนิล ดร.เอกพิสิษฐ์ คำเอี่ยมรัตน์ ธนาวิทย์ แสงผล อัครวัฒน์ ชินพันธ์ และ ดร.วิมล หลักรัตน์ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์และคุณค่าที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณน อินทว้าง . (2550). *การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้เพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการ ค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี*. ทุนเครือข่าย วิจัยตอนบน.
- จันทิมา ธัญญเจริญ. (2554) *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดพังงา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต.
- จันทิรา มุลละศรี. (2547). *แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาอาชีพหัตถกรรมหวาย บ้านนากระเซ้ง จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพรัตน์ มหิพันธุ์. (2545). *การศึกษาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจผลิตภัณฑ์พื้นเมือง: กรณีศึกษาร้านเลิศไพบูลย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปัญหา พิเศษ (บธ.ม. บริหารธุรกิจ) บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชณี พลเชื้อ. (2546). *สภาพการณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารธุรกิจชุมชนในเขต อำเภโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขา การศึกษาปัญหาพิเศษ (บธ.ม. บริหารธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม..
- สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ. (2558). *กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านอู่แสง อำเภอราชันไศล จังหวัดศรีสะเกษ*. ศรีสะเกษ : สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ.
- สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว. (25482). *โครงการแก้ไขความยากจนเชิงบูรณาการ*. ยโสธร : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว.
- สมิตรา จิระวัฒน์. (2542). *การจัดการธุรกิจชุมชน :กรณีศึกษากลุ่มแพรรณ การศึกษา ปัญหาพิเศษ* บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (1994). *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks : Sage.
- Fernandez, P. Lynne. (2006). *Government Policy Towards Community Economic Development in Manitoba*. Canada : University of Manitoba (Canada).
- Kuratko, D. F., & Hodgetts, R. M. (1986). *Entrepreneurship: Theory, Process, Practice*. Fort Worth : Thomson South - Western.

ศาสตร์ของพระราชฯ: ผู้นำโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

ปริทัศน์โดย เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม¹

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน และการเข้าถึงข้อมูล E-Book

คณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวบรวมกฎหมายที่สนับสนุนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้จัดทำหนังสือเพื่อรวบรวม เรียบเรียงและถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ 9 รวมถึงกฎหมายที่สนับสนุนโครงการ โดยได้จัดทำจำนวนทั้งหมด 20,000 เล่ม มอบให้ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา ห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-Book) เข้าถึงข้อมูลทาง Google ฐานข้อมูล <https://sites.google.com/view/ebookkingmvc> เพื่อเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สาระสำคัญของหนังสือ

สาระสำคัญเป็นองค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์ที่ควรค่าแก่การศึกษาและนำไปใช้นำไปปฏิบัติเป็นอย่างยั่งยืนของประชาชนคนไทยทั้งนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และประชาชน โดยทั่วไปรวมทั้งนำไปใช้ในสังคมโลกเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตที่มีหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

ลำดับขั้นตอนประกอบสาระที่เป็นระบบชวนให้อ่าน ชวนให้ติดตาม ชวนให้อยากรู้ ศึกษา ปฏิบัติและเผยแพร่แก่บุคคลอื่น ประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์ พระราชประวัติ สำเนาหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในส่วนที่เกี่ยวข้อง คำนำ สารประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บทนำ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินด้านต่างๆ ที่ประกอบด้วย หลักการ ทฤษฎี ขั้นตอนการปฏิบัติที่ผ่านการวิจัยและทดลอง เชื่อมโยงกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สรุปผลสัมฤทธิ์ของโครงการและข้อเสนอแนะอย่างครบถ้วน

สาระสำคัญเกริ่นนำจากพระราชประวัติ คำมั่นสัญญาแรกได้บังเกิดขึ้นในพระราชหฤทัยของพระองค์ยังทรงพระเยาว์ พระองค์จะไม่ทรงละทิ้งประชาชน จะไม่ทรงละทิ้งหน้าที่ ได้ผูกพันกับประชาชนโดยนำไปสู่พระบรมราชโองการที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 พระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระองค์ เป็นประหนึ่งคำมั่นสัญญาที่แน่วแน่ ความดีพระราชหฤทัยในการดูแลอาณาประชาราษฎร์ได้มีมาตั้งแต่วันแรกที่

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี อุบลราชธานี

เสด็จขึ้นครองราชย์สิริราชสมบัติ ที่ได้สถิตอยู่ในดวงใจของพสกนิกรชาวไทยตั้งแต่บัดนั้นมา ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ศาสตร์พระราชา เป็นองค์ความรู้ที่พระองค์พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กว่า 4,600 โครงการ องค์ความรู้ แบ่งเป็น 13 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรน้ำ ด้านทรัพยากรป่าไม้ ด้านทรัพยากรดิน ด้านการเกษตร ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการคมนาคม ด้านการสื่อสาร ด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านนวัตกรรม และด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ความรู้แต่ละด้านตามโครงการพระราชดำริ ได้ทรงทดลองและปฏิบัติ จนได้หลักการแนวทางและผลการดำเนินการของโครงการ ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เป็นศาสตร์ของการดำเนินงาน การดำรงชีวิตที่ช่วยเกื้อหนุนชีวิตความเป็นอยู่ในทุกด้านของพสกนิกรชาวไทย เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ เป็นองค์ความรู้ที่ได้สะสมและพัฒนาเป็นลำดับขั้นมาอย่างต่อเนื่องระหว่างที่พระองค์ครองราชย์ตลอดเวลา 70 ปี เป็นศาสตร์ที่ทันสมัย มีศูนย์กลางเป็นการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาอยู่ที่การพัฒนาคนและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนบนพื้นฐานของความพอเพียง

เป้าหมายในการพัฒนาของพระองค์ คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคนโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงถึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนาและภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม วัตถุประสงค์ของโครงการเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการสร้างการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้อย่างค่อยเป็นค่อยไปและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทรงเชี่ยวชาญทั้งศาสตร์และศิลป์ในหลักการหลักทฤษฎี และหลักปฏิบัติใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ทรงมีหลักในการพัฒนา 3 ขั้นตอน ได้แก่ หลักการ คือ เป้าหมายในการทรงงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน **หลักทฤษฎี** คือ แนวคิดทฤษฎีที่ได้มีการทดสอบและพิสูจน์แล้วและได้พระราชทานสู่การปฏิบัติจริง และ**หลักปฏิบัติ** คือ ขั้นตอนของการดำเนินงานโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินโครงการได้พระราชทานหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ทรงมีหลักการทรงงาน คือ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำตามลำดับขั้นตอน มีวิธีคิดแบบองค์รวม ทำให้ง่ายไม่ยัดติดยึดตำรา แก้ปัญหาจากจุดเล็ก ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ระเบิดจากข้างใน ประหยัดเรียบง่ายและได้ประโยชน์สูงสุด การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินงาน พากเพียร ปลูกป่าไม่ในใจคน ประโยชน์ส่วนรวม ขาดทุนคือกำไร บริการรวมจุดเดียว ทำงานอย่างมีความสุข และสุดท้าย คือ **รู้จักสามัคคี**

ความเห็นและข้อเสนอท้ายเรื่อง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระองค์ท่านช่วยให้ทุกคนมีแนวทาง “มีพอกอยู่พอกิน” พัฒนาไปสู่ “กินดีมีสุข” นำไปสู่การพัฒนาบุคคลและการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ไม่เพียงแต่ประชาชนชาวไทยที่รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระองค์เท่านั้น นานาประเทศยังได้แซ่ซ้องสดุดีพระอัจฉริยภาพและพระวิริยะอุตสาหะของพระองค์ ในปี พ.ศ. 2549 เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จอันสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระองค์ และได้กล่าวสดุดีพระองค์ว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์มีความหมายอย่างยิ่งต่อชุมชนทุกหนแห่งในยุคโลกาภิวัตน์ หลักปรัชญานี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคนของสหประชาชาติที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและเน้นการใช้กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน” และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ถวายราชสดุดีพระองค์ว่า “ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีความสำคัญต่อโลกในศตวรรษที่ 21 ทรงสร้างความเสมอภาคในสังคม เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ ทรงนำประเทศชาติสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” รวมทั้งเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2559 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ(UNGA) ได้จัดประชุมโดยมีวาระพิเศษเพื่อแสดงความอาลัยและสดุดีแด่พระองค์ว่าทรงเป็น “ราชันผู้ยิ่งใหญ่”

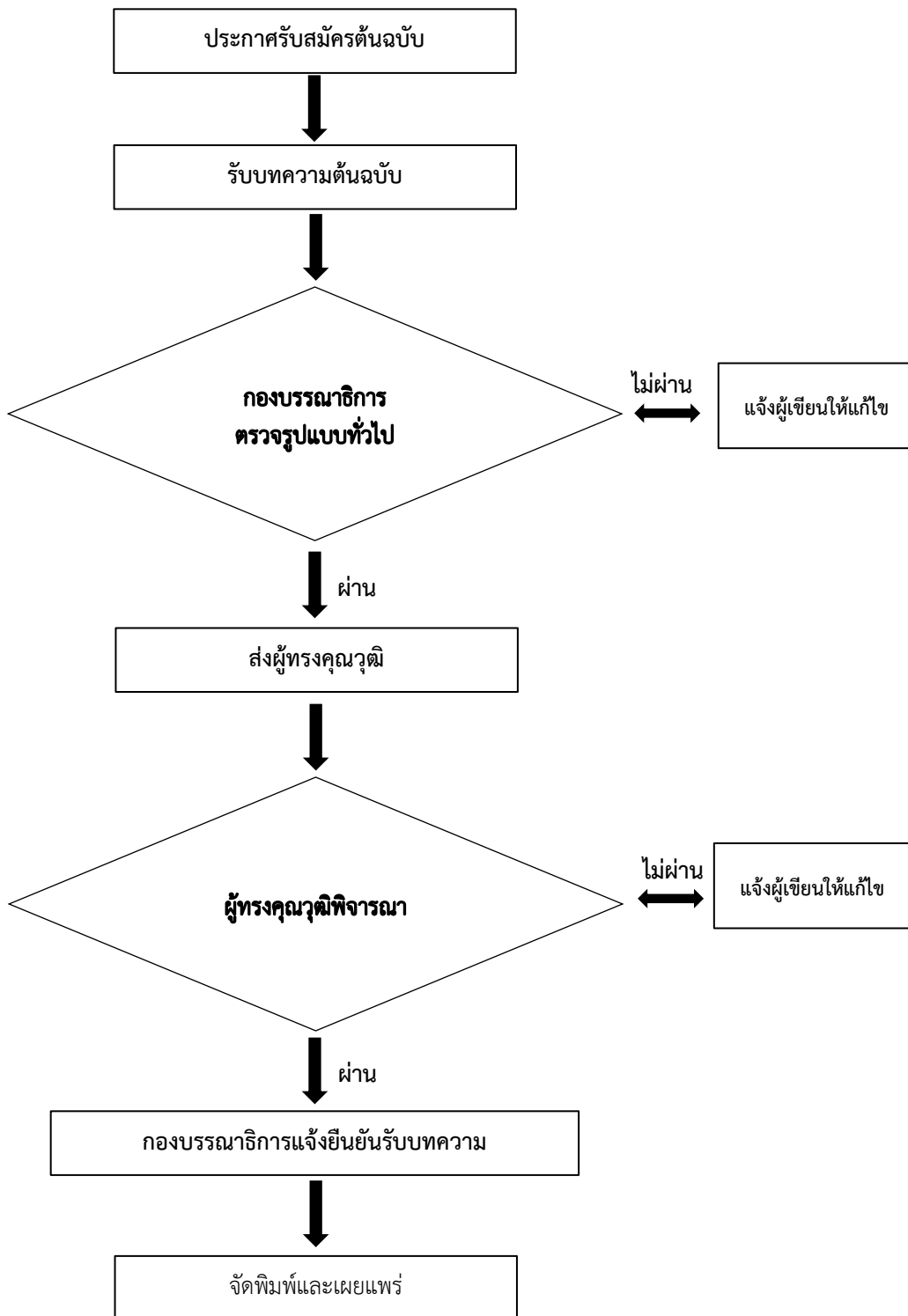
จากหลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน หลักในการดำเนินโครงการและหลักการปฏิบัติงานที่พระองค์ทรงใช้เป็นหลักในการพัฒนาประเทศและการดำเนินโครงการอันสืบเนื่องจากพระราชดำรินี้ในด้านต่างดังกล่าว รวบรวมเป็น **ศาสตร์พระราชา: ผู้นำโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน** เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ เป็นองค์ความรู้ ที่ควรค่าแก่การศึกษาของนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและประชาชนที่สนใจทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึกในแต่ละด้าน รวม 13 ด้านได้แก่ ด้านทรัพยากรน้ำ ด้านทรัพยากรป่าไม้ ด้านทรัพยากรดินด้านการเกษตร ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการคมนาคม ด้านการสื่อสาร ด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านนวัตกรรม และด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในที่นี้ไม่ได้กล่าวถึงว่าแต่ละด้านมีหลักการและแนวทางอย่างไร เนื่องจากมีความประสงค์ให้แต่ละท่านได้เข้าถึงข้อมูลโดยอ่านวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปด้วยตนเองหรือกลุ่มที่สนใจ ได้จากทั้งหนังสือปกติและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-Book) จะทำให้เข้าถึงองค์ความรู้ให้เห็นคุณค่าเพื่อการพัฒนาวิถีชีวิตของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเองอย่างมีความสุขและยั่งยืน เพื่อร่วมกันสืบสานพระราชปณิธานของพระองค์ท่านในหลวงรัชกาลที่ 9 เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวบรวมกฎหมายที่สนับสนุนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2560). *ศาสตร์ของพระราชฯ: ผู้นำโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช* บรมนาถบพิตร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ภาคผนวก

ขั้นตอนการจัดทำวารสาร

แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

ชื่อ-สกุล

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์

☐ รองศาสตราจารย์

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร.

☐ อาจารย์

☐ อื่นๆ

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน โทรศัพท์มือถือ

โทรสาร E-mail

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย)

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ)

.....

ประเภทผลงานวิชาการ ☐ บทความรับเชิญ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

ผลงานนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
เผยแพร่ในที่อื่นๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้ มายังกองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมทาง
สังคมศาสตร์

.....ลายมือชื่อ เจ้าของบทความ

(.....)

วันที่

แบบรับรองพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ใน
วารสารนวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน โทรศัพท์มือถือ

โทรสาร E-mail

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย)

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ)

.....

ของนักศึกษา ชื่อ-สกุล

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และ
ไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในที่อื่นๆ

.....ลายมือชื่อ
(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่

**ใบสมัครสมาชิก
วารสารนวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์**

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน โทรศัพท์มือถือ

E-mail

☐ ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสาร “นวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์”

☐ หนึ่งปี 4 ฉบับ

ราคา 500 บาท

☐ สองปี 8 ฉบับ

ราคา 800 บาท

ชำระผ่าน ธนาคารกรุงไทย เลขที่บัญชี 313-0-73265-9

ชื่อบัญชี วารสารนวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

โดยได้แนบหลักฐานการชำระเงิน :

☐ สำเนาหลักฐานเอกสารยืนยันการชำระเงิน ส่งทางไปรษณีย์มายังมหาวิทยาลัยราชธานี

☐ อัปโหลดหลักฐานเอกสารยืนยันการชำระเงิน มายัง e-mail: jriss@rtu.ac.th วันที่

ฝ่ายสมาชิกวารสาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชธานี

261 เลี้ยวเมือง, ตำบลแจระแม อำเภอเมืองอุบลราชธานี อุบลราชธานี, 34000

โทรศัพท์: 0-4531-9900 ต่อ 110 โทรสาร: 0-4531-9911

E-mail : jriss@rtu.ac.th

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับ วารสารนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการ
3. เพื่อกระตุ้น ให้เกิดการวิจัย การพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ที่จะสามารถนำไปอ้างอิงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

ขอบเขตของวารสารฯ (Scope)

วารสาร Journal of Innovative Social Science รับบทความวิชาการ และบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความนั้นต้องนำเสนอให้เห็นถึงการสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางวิชาการที่มีประโยชน์และน่าสนใจ รวมถึงการนำเสนอผลการวิจัย ที่เป็นปัจจุบัน เป็นประโยชน์ต่อทั้งแวดวงวิชาการและวิชาชีพ โดยบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์นั้น จะต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่บทความนั้นเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน โดยขอบเขตเนื้อหาทางวิชาการของวารสาร ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จะครอบคลุมเนื้อหาทางการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์

สำหรับบทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสาร Journal of Innovative Social Science จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นๆ การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง การเผยแพร่ต่อไปต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

การพิจารณาบทความ (Editorial and Review Process)

บทความจะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเพื่อทำการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณภาพของบทความ ดังนี้

1. กองบรรณาธิการแจ้ง/ตอบกลับการได้รับบทความตามข้อกำหนดการส่งบทความ จากนั้นกองบรรณาธิการจะตรวจสอบชื่อเรื่องและเนื้อหาของบทความว่าเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอยู่ในขอบเขต (Scope) ของวารสาร

2. เมื่อกองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรว่าบทความเป็นบทความที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอยู่ในขอบเขต (Scope) ของวารสารจะดำเนินการส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความนั้นๆ ต่อไป โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นผู้พิจารณาว่าบทความอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์ได้หรือบทความนั้นๆ ควรมีการแก้ไขในบางส่วนก่อนการตีพิมพ์ หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ โดยกองบรรณาธิการจะอ้างอิงจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. กองบรรณาธิการส่งหนังสือตอบรับการตีพิมพ์หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ให้เจ้าของบทความ

ประเภทของผลงานวิชาการที่เป็ดรับตีพิมพ์

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นงานเขียนที่เกิดจากการวิจัยของผู้เขียนหรือสมาชิกร่วมในงานวิจัยนั้น อย่างเป็นระบบ และไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อน

2. บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความทางวิชาการที่น่าเสนอเนื้อหาสาระทางวิชาการที่น่าสนใจ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ หรือประมวลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จากการวิจัยที่ผ่านมา จากเอกสารอ้างอิง จากความคิดเห็นของผู้เขียนและผู้อื่น อาจมีการนำเสนอในมุมมองใหม่ ที่สนับสนุนหรือคัดค้านต่อทฤษฎี หรือองค์ความรู้ทางวิชาการเดิม หรือเป็นการนำเสนอแนวทางในการวิเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีผู้รวบรวมเรียบเรียง หรือวิเคราะห์มาก่อน

การเตรียมบทความเพื่อการตีพิมพ์ในวารสาร

บทความวิจัย ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นเรียงความย่อหน้าเดียว ที่สรุปสาระสำคัญของบทความไว้โดยครบถ้วน และควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ
4. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนไม่เกิน 4 คำ และระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ

5. เนื้อหา (Contents) ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทนำ (Introduction)
2. วิธีดำเนินการวิจัย (Methods)
3. ผลการวิจัย (Results)
4. สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)
5. เอกสารอ้างอิง (References)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงและบรรณานุกรมของ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

บทความวิชาการ ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นเรียงความย่อหน้าเดียว ที่สรุปสาระสำคัญของบทความไว้โดยครบถ้วนและควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ
4. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนไม่เกิน 4 คำ และระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ

5. เนื้อหา (Contents) ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทนำ (Introduction)
2. สาระในประเด็นต่างๆ (Contents)
3. สรุปและอภิปราย (Conclusion and Discussion)
4. เอกสารอ้างอิง (References)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงและบรรณานุกรมของ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

การเตรียมต้นฉบับผลงานที่รับตีพิมพ์ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

1. ต้นฉบับพิมพ์ด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว ระยะบรรทัด 1 เท่า (Single Space) พร้อมระบุเลขหน้า และตั้งระยะขอบกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1.25 นิ้ว

2. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนาทั้งกลางหน้ากระดาษ

3. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ขีดขวหน้ากระดาษ โดยระบุชื่อผู้เขียนของแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยเรียงตามลำดับความสำคัญ

4. บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อภาษาไทย ให้ใช้คำว่า “บทคัดย่อ” ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนาขีดซ้ายหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ จำนวนไม่เกิน 300 คำ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ให้ใช้คำว่า “Abstract” ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนาขีดซ้ายหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ จำนวนไม่เกิน 300 คำ

5. เนื้อหา

5.1 เนื้อหาของต้นฉบับของบทความวิจัยและบทความวิชาการ มีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อ เนื้อหา และเอกสารอ้างอิง)

5.2 เนื้อหาหัวเรื่อง ภาษาไทย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวหนา และเนื้อหาหัวเรื่องภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวหนา ขีดซ้ายหน้ากระดาษ

5.3 เนื้อหาบทความภาษาไทยให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point และเนื้อหาบทความภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ

6. ให้ใช้ระยะห่างระหว่างบรรทัด (Line Space) 1 บรรทัด

7. ข้อมูลในส่วนเชิงอรรถ

7.1 ข้อมูลผู้เขียน ให้ระบุ ชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ) ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด E-mail หรือหมายเลขโทรศัพท์ โดยใช้หมายเลขกำกับตามลำดับ และให้ใส่เครื่องหมาย * เป็นตัวยกกำกับท้ายชื่อผู้แต่งหลัก (Corresponding Author) ภาษาไทย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 point และภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 point

7.2 ส่วนประกอบอื่นหรือแหล่งที่มาของบทความ เช่น แหล่งทุนให้นำไปไว้ในส่วนของกิตติกรรมประกาศ

8. การอ้างอิงเอกสารให้ใช้รูปแบบ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

9. ใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น และไม่ให้ใช้การตั้งค่าตัวเลขอัตโนมัติ

หมายเหตุ : นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการส่งบทความ

งานวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชธานี

เลขที่ 261 ถนนเลียงเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ : 045-319-900 ต่อ 110

โทรสาร : 045-319-911

E-mail: jriss@rtu.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer review)

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เชาว์กิริติพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ตันยะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมุกต์ สมชอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชธานี

มหาวิทยาลัยราชธานี

Contents

บทความวิชาการ

การศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทย
และประเทศญี่ปุ่น

วิจิตรา สีสด, สุรัสวดี ควรวหา และสุกัญญา แซ่มซ้อย

1

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานกับผลสัมฤทธิ์

การทำงานของบุคลากรกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศุภานัน เส้นคราม, สุภัทรพร ทวีจันทร์, ดาระณี สุรินทรเสรี

และญาณิศา ศรีบุญเรือง

17

การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตพืช

โดยใช้กระบวนการสอนแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

นงคัลลักษณ์ ค้อนกระโทก, นพเรศวร์ ธรรมศรีณกุล, อรธิดา ประสาร

และประกาดิต อนุภาพแสนยากร

29

ภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน

ของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จังหวัดสระแก้ว

กมลทิพย์ ทาศิริ, เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และภารดี อนันต์นาวิ

41

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาวอินทรีผู้มีความสำเร็จ

อย่างยั่งยืน บ้านอุ่มแสง อำเภอรามไทร จังหวัดศรีสะเกษ

กมลมาศ เขี้ยวถาวร และภาคล อามาตย์

57

ปริทัศน์หนังสือ :

ศาสตร์ของพระราชา: ผู้นำโลกในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริใน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม

76

